

Maksukyvyn puutteellinen varmistaminen kuluttajan ylivelkaantumisen katalyyttina

Lauri Hermas

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma
2018

Tekijä Lauri Hermas	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Maksukyvyn puutteellinen varmistaminen kuluttajan ylivelkaantumisen katalyyttinä	Sivu- ja liitesivumäärä 34 + 14
<p>Vakuudettomia kulutusluottoja myönnetään Suomessa ennätystahtia. Valitettavasti myös ylivelkaantumisen ongelmat seuraavat perässä. Maksuhäiriöisten henkilöiden lukumäärä on kasvanut ylivelkaantumisen myötä.</p> <p>Työn tavoitteena oli selvittää, miten vakuudettomia luottoja tarjoavat yritykset pyrkivät varmistamaan luotonhakijan maksukyvyn ja sen pohjalta kuluttajan taloudellisen turvallisuuden ennen luoton myöntämistä.</p> <p>Tutkimus rajattiin talletuspankkien ja pikavippiyritysten verkkoalustoihin, joissa haettavana luottona käytettiin 10 000 euron suuruista kertaluonteista vakuudetonta kulutusluottoa. Hypoteettisena luotonhakijana käytettiin suomalaista avoliitossa asuvaa vakituksessa työssä olevaa henkilöä.</p> <p>Työ toteutettiin vertailevana tutkimuksena kevään 2018 aikana luotottavien yritysten luoton hakemiseen tarkoitetuista verkkoalustoista. Tutkimukseen valittiin suomalaisia talletuspankkeja, kaksi suomalaista pikavippiyritystä, sekä kolme Suomessa toimivaa ulkomaista rahoitusyhtiötä. Tutkittiin, millaisiin maksukykyä kartoittaviin kysymyksiin hakijan tuli eri yritysten verkkoalustoilla vastata ja miten tämä tieto vahvistetaan rahoittajan toimesta.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että talletuspankkien ja pikavippiyritysten välillä on muutamia selviä eroja. Suurimmat eroavaisuudet olivat kuluttajan luottokelpoisuuden perusteellisempi arviointi, maksukyvyn varmistaminen ja hakijan tunnistaminen hakuprosessin aikaisemmassa vaiheessa talletuspankkien kuin pikavippiyritysten verkkoalustoissa. Pienemmät erot olivat nähtävissä maksukykyä kartoittavien kysymyspatteristojen yksityiskohtaisuudessa rahoittajien välillä.</p> <p>Suomen lainsäädännön löyhyys, sekä pikavippiyritysten valvomatta jättäminen on johtanut tilanteeseen, jossa maksukyvyn varmistaminen on jätetty vapaaehtoiseksi ja vastuullisen luotonannon periaatteet ovat jääneet toissijaisiksi. Tästä syystä luottoja on myönnetty heikon maksukyvyn kuluttajille, jotka ovat normaalia kuluttajaa alttiimpia ajautumaan maksuvaikeuksiin. Tämän seurauksena maksuhäiriöisten henkilöiden lukumäärä on Suomessa kasvussa.</p> <p>Tilanteen vakavuus oikeusministeriössä on otettu uudestaan tutkittavaksi ja toivon mukaan tarpeelliset muutokset lainsäädäntöön saataisiin toteutettua suomalaisen kuluttajan aseman, sekä rahoittavien yritysten vastuullisen liiketoiminnan parantamiseksi.</p>	
Asiasanat Ylivelkaantuminen, maksukyky, vastuullisuus, kulutusluotto, luotto, rahoitus	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Rakenne	1
1.2	Tutkimuksen tavoite, rajaukset ja tutkimusongelma	2
1.3	Tutkimusmenetelmä.....	2
2	Rahoituksen teoriaa ja käsitteitä.....	4
2.1	Rahoituksen välittäjät.....	4
2.2	Rahoituksen sääntely ja valvonta	5
2.3	Vakuudeton kulutusluotto.....	7
2.4	Maksukyky	8
2.5	Ylivelkaantuminen.....	8
2.6	Maksuhäiriömerkintä.....	9
2.7	Vastuullinen luottottaminen ja hyvä pankkitapa.....	10
2.7.1	Positiivinen luottorekisteri.....	11
2.7.2	Suomen Asiakastiedon ylläpitämä kyselyjärjestelmä.....	12
3	Luottihakemusten vertailu talletuspankkien ja rahoituslaitosten verkkoalustoissa.....	13
3.1	Tutkimuksessa käytetty hypoteettinen luotonhakija.....	14
3.2	Nordean Joustoluoton hakeminen verkkoalustassa	14
3.2.1	Haettavan luoton tiedot	14
3.2.2	Maksukyvyn kartoitus Nordean verkkoalustassa	15
3.3	Aktian Käyttölainan hakeminen verkkoalustassa.....	17
3.3.1	Haettavan luoton tiedot	17
3.3.2	Maksukyvyn kartoitus Aktian verkkoalustassa.....	18
3.4	Osuuspankki vastuullisen luotonannon periaatteet.....	19
3.5	Tact Financen kulutusluoton hakeminen verkkoalustassa.....	19
3.5.1	Haettavan luoton tiedot	19
3.5.2	Maksukyvyn kartoitus Vippi.fi verkkoalustassa	20
3.6	OPR-Vakuus Oy:n Ostosrahan hakeminen verkkoalustassa.....	21
3.6.1	Haettavan luoton tiedot	21
3.6.2	Maksukyvyn kartoitus Ostosraha.fi verkkoalustassa.....	22
3.7	Nordax Bankin kulutusluoton hakeminen verkkoalustassa	23
3.7.1	Haettavan luoton tiedot	23
3.7.2	Maksukyvyn kartoitus Nordax Bankin verkkoalustassa	23
3.8	SveaDirekt-luoton hakeminen verkkoalustassa	25
3.8.1	Haettavan luoton tiedot	25
3.8.2	Maksukyvyn kartoitus Svea Ekonomin verkkoalustassa	25
3.9	Bank Norwegianin kulutusluoton hakeminen verkkoalustassa.....	27
3.9.1	Haettavan luoton tiedot	28

3.9.2 Maksukyvyn kartoitus Bank Norwegianin verkkoalustassa	28
3.10 Tutkimustulokset	29
4 Pohdinta	31
4.1 Tutkimustulosten reflektointi	31
4.2 Kehitysehdotuksia	32
4.3 Tutkimuksen luotettavuus	33
4.4 Jatkotutkimusideoita	33
4.5 Opinnäytetyöprosessi	34
Lähteet	35
Liitteet	39
Liite 1. Nordean Joustoluottohakemuksen hakijan tiedot	39
Liite 2. Aktian Käyttölainan lainanhakijan tiedot	40
Liite 3. Vippi.fi kulutusluottohakemuksen asiakastietokysymykset	43
Liite 4. Vippi.fi kulutusluoton vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot	44
Liite 5. Ostosrahan lainahakemus	46
Liite 6. Nordax Bankin lainahakemuksen hakemustiedot	48
Liite 7. SveaDirekt-luoton lainahakemus	49
Liite 8. Bank Norwegianin kulutusluottohakemus	51

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on paneutua Suomessa toimivien rahoituslaitosten luotonhakuprosesseihin verkkopalveluissa ja etenkin selvittää, miten kuluttajan luottokelpoisuutta kartoitetaan tämän hakiessa luottoa. Suomalainen kuluttaja turvautuu yhä useammin vakuudetonkulutusluottoa hakiessaan oman talletuspankkinsa sijasta varjopankkeihin, toisin sanoen pikavippiyrityksiin. Kuluttajaa väärään suuntaan ajavat kulutusluottojen helpohko saatavuus, varjopankkien aggressiivinen markkinointi, puutteellinen talouslukutaito, vääristyneet kulutustottumukset ja kenties jonkin sortin häpeä hakea luottoa omasta pankistaan. Pitkään jatkunut talouden noususuhdanne on kasvattanut kulutusta kansantaloudessa, mutta kulutukseen käytettävä raha tulee nykyään muualta kuin kuluttajan säästölippaasta. Suunnitelmallisen säästämisen sijasta kuluttajaa rahoittaa omia tarpeitaan kulutusluottoja ottamalla. Näiden luottojen seurauksena kuluttajan oman talouden kantokyky joutuu koetukselle ja valitettavasti tässä kohtaa yhä useamman kuluttajan talouden selkäranka pettää.

Kuluttajan maksukyvyn tilapäinen heikentyminen lipsahtaa herkästikin ylivelkaantumisen puolelle, kun kuluttajalle tarjotaan helposti saatavilla olevia luottoja monesta eri kanavasta olemassa olevien velkojen kattamiseksi. Televisio, radio ja etenkin internet ovat pullollaan erilaisia lainatarjouksia nykypäivänä. Halusipa kuluttaja sitten lähteä ulkomaan matkalle tai päivittää oman vaatekaappinsa sisällön tarjotaan rahoitusta tämän haaveen toteuttamiseksi suoraan vaateverkkokaupassa tai matkanjärjestäjän verkkosivuilla. Mielenkiintoisen tästä tekee se, että tarjoaja ei ole vaatekauppa, matkatoimisto tai kuluttajan oma talletuspankki, vaan kolmannen osapuolen pikavippiyritys. Vastuullisen luotottamisen merkitys erinäisten rahoitusinstituutioiden toimesta korostuu, kun kuluttajan realistinen kuva oman talouden hallinnasta hämärtyy.

1.1 Rakenne

Työ on jaoteltu teoriaosuuteen, empiiriseen tutkimusosuuteen luotonhakuprosesseista eri rahoitusinstituutioiden verkkopalveluissa ja pohdintaosioon, jossa heijastellaan havaintoja tutkimusosasta kehitysajatuksin. Tämän työn toinen luku koostuu luotottamisen teoriasta. Paneudutaan tarkemmin maksukyvyn, vastuullisen luotottamisen, ja ylivelkaantumisen käsitteisiin sekä siihen, miten maksuhäiriöt ja vakuudettomien kulutusluottojen määrät ovat kasvaneet viime vuosina huolestuttavan nopealla tahdilla. Avataan myös mitä vakuudetonkulutusluotto tarkoittaa. Kolmannessa luvussa selvitetään luotonhakua viiden pikavippiyrityksen ja kahden talletuspankin verkkopalveluissa, sekä sivutaan yhden talletuspankin vastuullisen luotonannon periaatteita. Tarkoituksena tunnistaa luotonhaun eroavaisuuksia

pikavippiyritysten ja talletuspankkien välillä. Neljännessä luvussa heijastetaan saatuja tutkimustuloksia käytäntöön ja esitetään kehitysehdotuksia johtopäätöksiin perustuen. Pohditaan vielä, miten luotettavina saatuja tutkimustuloksia voidaan pitää ja missä määrin niitä voidaan hyödyntää. Viimeisenä reflektoin omaa oppimisprosessia opinnäytetyötä tehdessä.

1.2 Tutkimuksen tavoite, rajaukset ja tutkimusongelma

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millä tavalla suomalaiselle kuluttajalle myönnetään vakuudettomia luottoja. Työssä tutkitaan, millä mittareilla ja millä tavalla kuluttajien maksukykyä arvioidaan verkkopalveluissa eri rahoitusinstituutioiden toimesta. Etenkin talletuspankkien ja pikavippiyritysten väliset erot luotonhakuprosesseissa ovat tutkimuksen keskiössä. Vaikka korttiluototkin lasketaan vakuudettomiksi kulutusluotoiksi, jätetään ne tässä tutkimuksessa huomioimatta, sillä valtaosa pikavippiyrityksien liiketoiminnasta perustuu kertaluontoiseen luotottamiseen ja jatkuviin tililuottoihin. Tutkimusta tehdessä rajattiin myös haettavan luoton määrä 10 000 euroon, jotta saadaan myös hinnoittelullisesti vertailukelpoiset tutkimustulokset eri rahalaitosten välillä. Kaikki luottohakemukset koskivat uusia luottoja ja ne haettiin mahdollisuuksien mukaan viiden vuoden, eli 60 kuukauden takaisinmaksuajalla. Lainahakemukset tehtiin kunkin yrityksen verkkopalvelussa, sillä puhelimitse tai kasvotusten tehtävät hakemukset saattaisivat tuoda mukanaan inhimillisen tekijän yrityksen edustajan toimesta. Inhimillisellä tekijällä tarkoitetaan tässä yhteydessä yrityksen edustajan empaattista samaistumista luotonhakijan tilanteeseen. Tutkimus rajoittuu myös demograafisesti myös ainoastaan suomalaisiin, sillä luotonhakuprosessi saattaa vaihdella, mikäli luotonhakijana on ulkomaan kansalainen.

Tutkimuksen pääongelma:

- Ovatko pikavippiyritysten vakuudettomien luottojen myöntämisen kriteerit liian löyhät verrattuna talletuspankkeihin?

Pääongelmaan kytkeytyvät alaongelmat:

- Voiko pikavippiyritys noudattaa vastuullista luotonantotapaa?
- Perustuuko pikavippiyritysten luotonanto ainoastaan luottamukseen kuluttajan antaman tiedon oikeellisuudesta?
- Korreloiko maksukyvyn kartoituksen tulos luoton hintaan?

1.3 Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkimuksessa tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusta. Vertaileva etnografinen tutkimustyyppi osoittautui parhaaksi tavaksi toteuttaa tutkimus. Aineistoa kerättiin kohdeyritysten luotonhakualustoilta verkkopalveluissa. Näin tutki-

mukseen saatiin mukaan asiakkaan näkökulma. Muuttajat ovat yhteismitallisia ja luotonhakuun tarkoitetut verkkoalustat keskenään talletuspankkien ja pikavippiyritysten välillä ovat melko samankaltaisia. Tiedon hankkiminen tutkimuksen kohteista ei vaatinut lupia tai yhteydenpitoa, sillä kaikki tieto on julkista ja saatavilla tutkittavien yritysten verkkosivuilta. Ainoa edellytys tutkimuksen tekemiselle oli suomalaisen talletuspankin myöntämät verkkopankkitunnukset, joilla saattoi kirjautua luotonhakupalveluun ja täten tutkia ja analysoida itse luotonhakua kyseessä olevan yrityksen verkkoalustassa. Kaikkien tutkittavien yritysten verkkopalveluihin pääsi käsiksi ilmankin verkkopankkitunnuksia.

2 Rahoituksen teoriaa ja käsitteitä

Opinnäytetyössä tutkitaan kuluttajan kulutustarpeiden tyydyttämiseksi vaadittavaa rahoitusta ja sen hankintaa. Opinnäytetyön varsinainen tutkimusosa ja pohdinta linkittyy oleellisesti rahoituksen teoriaan ja velkaantumisen käsitteisiin, sekä rahoittamisen olemassa olevaan juridiikkaan ja sen tuleviin muutoksiin.

2.1 Rahoituksen välittäjät

Kun kuluttaja havaitsee tarpeen, jonka tyydyttämiseen tarvitaan rahaa, on hänellä muutama vaihtoehto: käyttää siihen omaa olemassa olevaa varallisuutta, säästää ja tyydyttää tarve myöhemmin, jättää tarve tyydyttämättä kokonaan tai hankkia siihen vaadittava raha rahoitusmarkkinoilta. Rahoitusmarkkinat ovat markkinatalouden osa, jossa rahoitusta välitetään ylijäämisiltä taloudenpitäjille, kuten kotitalouksilta ja yrityksiltä alijäämäisille taloudenpitäjille joko suoraan tai välillisesti. Rahoitusmarkkinoilla siis kohtaavat rahan tarjoajat ja kysyjät. (Pohjola 2012, 99.)

Suomalaisille tuttuja talletuspankkeja ovat esimerkiksi Nordea ja Danske Bank. Muun muassa nämä pankit toimivat rahoituksen välittäjinä. Yksinkertaistettuna yritykset ja kotitaloudet, jotka kuluttavat vähemmän kuin ansaitsevat tallettavat rahaa pankkeihin, näille talletuksille pankki maksaa talletuskorkoa. Pankki puolestaan lainaa tätä rahaa alijäämäisille taloudenpitäjille. Alijäämäiset toimijat maksavat tietyn ennalta määrätyn maksuohjelman mukaisesti pankille takaisin enemmän kuin varsinaisen lainaamansa summan. Näiden kahden summan erotuksesta muodostuu kuluttajalle lainatun rahan hinta eli korko.

Pikavippiyritykset, jotka rahoittavat alijäämisiä toimijoita markkinoilla, tarvitsevat edelleen lainattavaa alkupääomaa toista kautta. Nämä rahoituslaitokset eivät nimittäin saa rahaa ylijäämäisiltä toimijoilta talletuksina. Pikavippiyritysten asiakkailtaan veloittama korko, eli rahan hinta muodostuu talletuspankkeja korkeammaksi osaltaan pikavippiyritysten tarpeesta säilyttää vakavaraisuutensa ja maksukykynsä suhteessa sen velkojiin. Ne saattavat esimerkiksi hankkia oman toimintansa rahoituksen investointipankeilta lainana tai yksityisiltä sijoittajilta investointeina. MyLender-niminen rahoituslaitos esimerkiksi rahoitti oman lainakantansa ottamalla 70 miljoonan euron lainan. Lainan yritys sai investointipankki Goldman Sachsilta. (Helsingin Sanomat 2017.)

2.2 Rahoituksen sääntely ja valvonta

Rahoitusalan toimijat luokitellaan luotto- ja rahoituslaitoksiin. Luottolaitosten sääntely ja valvonta on tiukempaa kuin rahoituslaitosten. Luottolaitoksen perustaminen edellyttää Finanssivalvonnan myöntämän toimiluvan saamista. Vastaavasti rahoituslaitoksen perustaminen Suomessa ei toimilupaa vaadi lainkaan. Suomessa luottolaitokseksi katsotaan yritykset, jotka hankkivat takaisinmaksettavia varoja, kuten talletuksia asiakkailtaan. Luottolaitokset myös tyypillisesti myöntävät luottoja omasta taseestaan. Suomessa talletuspankit luokitellaan luottolaitoksiksi. Rahoituslaitoksia puolestaan ovat muut rahoitustoimintaa harjoittavat yritykset, jotka eivät kerää varoja talletuksina. Suomessa luottolaitoksia valvovana elimenä vuodesta 2009 lähtien on toiminut Finanssivalvonta. (Kontkanen 2011, 26-28, 40.)

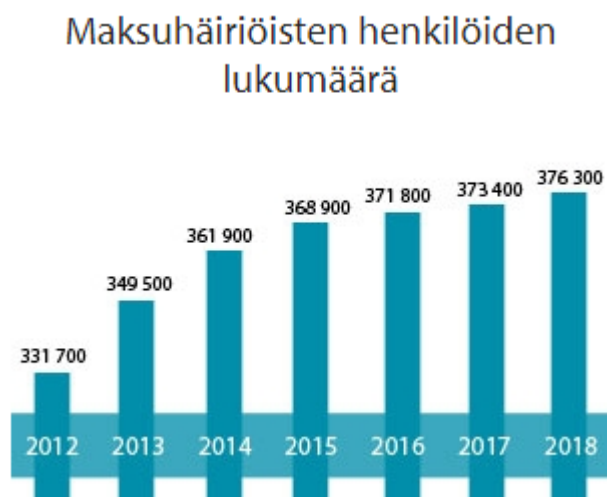
Finanssivalvonta ei kuitenkaan valvo pikavippiyrityksiä, koska ne eivät kerää varoja talletuksina toisin kuin talletuspankit. Kuluttajaviranomaiset puuttuvat peliin, jos yrityksen sopimusehdot eivät ole lainmukaisia tai yritysten markkinoinnissa on havaittavissa sääntöjen vastaisuutta. Varsinainen valvonta hallinnon luotettavuuden ja vakavaraisuuden ylläpidosta kuitenkin puuttuu, mikäli yrityksen toiminta ei vaadi toimilupaa. Muutos kuluttajasuojalakiin joulukuussa 2010 edellyttää myös pikavippiyritysten rekisteröimistä Etelä-Suomen Aluehallintoviraston luotonantajarekisteriin. (Finanssivalvonta 2014.)

Pikavippiyritysten murrosikä Suomen rahoitusmarkkinoilla on nyt jatkunut vuosikymmenen verran sääntelystä johtuen. Pikavipit tulivat kotimaan markkinoille ryminällä 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopussa. Aluksi kyse oli pienistä, korkeintaan tuhannen euron pikaluotoista, joiden takaisinmaksuaika oli muutaman kuukauden luokkaa. Näiden pikavippien todelliset, kulut huomioivat, vuosikorot liikkuivat sadan ja peräti puolentoista tuhannen prosentin välimaastossa.

Maaliskuussa 2013 alle 2 000 euron lainoille asetettiin todellisen vuosikoron kattoraja. Kuluttajasuojalain 7. luvun 17 a. pykälän 1. momentin mukaan luoton määrän tai luottorajan ollessa alle 2 000 euroa, luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko saa olla enintään korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 50 prosenttiyksiköllä. Pienlainojen ongelmaa saatiin tämän lain myötä kitkettyä, kun useat pienemmät pikavippiyritykset joutuivat lopettaa toimintansa toiminnan kannattamattomuuden takia. Vielä vuoden 2013 alussa Pienlainayhdistyksen Kari Kuusiston mukaan Suomessa toimi 82 eri pikavippiyritystä. Lain voimaantulon jälkeen jäljelle jäi noin 20 yritystä. (Uusi Suomi 2013.)

Koska korkokatto asetettiin vain 2 000 euroon saakka alkoivat pikavippiyritykset sopeutua tilanteeseen tarjoamalla yli 2 000 euron lainoja, joiden hinnoittelua ei lainsäädännöllä ole rajoitettu. Pienempiä lainoja alettiin yhdistellä isommilla korkokaton ulottumattomissa olevilla lainoilla. Lisäksi muutamat rahoituslaitokset löysivät porsaanreikiä laista, joilla luottotuotteet saatiin muokattua siten, että korkoa ei niitä enää koskenut, esimerkiksi Ferratumin tarjoama 2 000 euron luottolimiitti. Se on luottotyyppiltään jatkuva eikä kertaluonteinen, minkä takia laki ei siihen päde. (Taloussanomat 2016.)

Kuviosta 3 nähdään, kuinka keväällä 2013 asetettu korkokattolaki ei tuonut toivottuja muutoksia maksuhäiriöisten suomalaisten lukumäärän, vaan kiihdytti kasvua entisestään. Kasvu selittyy luottomarkkinoiden muutoksen kautta. Isommat lainat, joita korkosääntely ei koske valtasivat markkinat Suomessa. Vahvataseiset pikavippiyritykset saivat rinnalleen ulkomaisia kilpailijoita, kun yritykset, joiden lainakanta ja omat velvoitteet eivät kestäneet lakimuutosta, joutuivat väistyä markkinoilta.

Kuvio 3. Maksuhäiriöisten henkilöiden lukumäärä (Asiakastieto 2018a.)

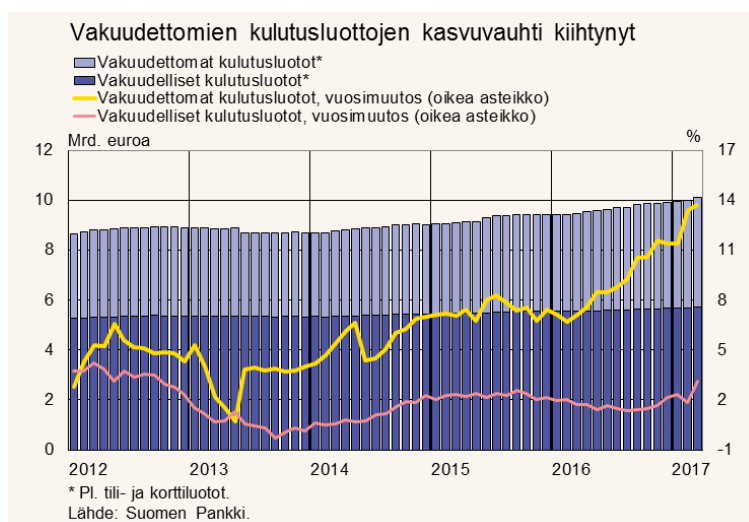
Uusin trendi vakuudettomissa kulutusluotoissa on jo aiemmin mainittu lainojen yhdistäminen. Hallitus ajaa nyt esitystä korkokaton laajentamiseksi myös 2 000 euroa ylittäviin lainoihin, jolla puuttua orastavaan ongelmaan. Oikeusministeri Antti Häkkäsen mukaan ”Lainan saaminen on ihmisten arjessa tärkeässä roolissa, mutta erityisesti pikaluottojen osalta tarvitaan terveemmät pelisäännöt.” Lakiesityksen valmisteleminen on aloitettu 9.4.2018 ja se on tarkoitus viedä eduskunnan käsittelyyn syysistuntokaudella 2018. (Valtioneuvosto 2018.)

2.3 Vakuudeton kulutusluotto

Vakuudettomalla kulutusluotolla tarkoitetaan lainaa, joka otetaan arjen kuluihin ja isompiin menoihin, kuten auton tai uuden pesukoneen hankintaa varten. Pituudeltaan ne ovat kohdallaisen lyhytaikaisia luottoja. Niitä ei kuitenkaan tule sekoittaa, esimerkiksi asunto- tai muuhun vakuudelliseen lainaan. Lainoja on siis sekä vakuudellisia että vakuudettomia.

Vakuudellisessa lainassa luotottaja, eli lainaa antava instanssi, vaatii vakuutta lainan takaisinmaksun turvaksi. Tämä voi olla esimerkiksi hankittava asunto tai auto. Vakuudettomassa kulutusluotossa nimensä mukaisesti vakuutta ei vaadita. Koska vakuudettomassa lainassa ei tarvitse turvata lainaajan maksukykyä vakuuksin, on sen saaminen ja hakeminen tehty verrattain helpoksi ja nopeaksi. Luotottajat usein lupaavatkin lainan heti tilille hyväksytyn luottopäätöksen jälkeen. Rahoituslaitoksesta riippuen vakuudetonta kulutusluottoa voi hakea tyypillisesti 1 000 eurosta ja aina 60 000 euroon. Esimerkiksi Bank Norwegian tarjoaa kulutusluottoa 60 000 euroon saakka. Isommat haettavat lainasummat kuitenkin saattavat vaatia useamman hakijan. S-pankki tarjoaa kuluttajalle vakuudetonta luottoa 50 000 euroon saakka, mutta haettaessa yli 30 000 euron lainaa, vaaditaan vähintään kaksi hakijaa, jolloin lainasta tulee yhteisvastuullinen. (S-pankki 2018.)

Vakuudettomien kulutusluottojen määrä kasvaa Suomessa hurjaa vauhtia. Suomen pankin maaliskuussa 2017 julkaiseman selvityksen mukaan Kulutusluottojen kasvuvauhti oli peräti 13,7 %, kun vuotta aiemmin vuotuinen kasvuvauhti oli 7,1 %. Saman tutkimuksen mukaan myös luottojen takaisinmaksu ajat ovat pidentyneet merkittävästi sitten vuodesta 2011. Vakuudettomien kulutusluottojen keskimääräinen takaisinmaksuaika ensimmäisellä kvartaalilla, eli vuosineljänneksellä oli jo 12 vuotta ja 8 kuukautta. (Suomen Pankki 2017.)

Kuvio 1. Vakuudettomien kulutusluottojen kasvuvauhti kiihtynyt (Suomen Pankki 2017.)

2.4 Maksukyky

Rahoituslaitokselle luottoa hakevan asiakkaan maksukyky on tärkein yksittäinen elementti, jonka pohjalta luottopäätös tehdään. Jotta kuluttaja voi saada luottoa, tulee tämän maksukyky olla riittävän korkea selvitäkseen uudesta luotosta kaikkien muiden maksujen ohella. Maksukyvyllä tarkoitetaan kykyä selviytyä kuukausittaisista luotonhoitomenoista ja muista velvoitteista. Jotta keskimääräinen maksukyky ei vuositasolla heikkenisi, tulisi keskimääräisen kuukausitulon kasvaa samaa tahtia kuin uuden lainan tai luoton muodostama kuukausittainen maksuerä. Palkansaajien säännölliset nimellisansiot kuitenkin keskimääräisesti nousivat vuonna 2017 Tilastokeskuksen mukaan vain 0,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. (Tilastokeskus 2018.)

Laki velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus 15.3.2013/207:

”Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan-luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien riittävien tietojen perusteella”

Maksukyky arvioidaan niin vakuudellista kuin vakuudetontakin luottoa haettaessa. Lainojen ja luottojen maksuerien jälkeen kuukausituloista tulisi jäädä käteen vielä vähintään rahoituslaitoksen viitekehystä riippuen 60 %. Tällöin taloudenpitäjän maksukykyyn laskeaan säilyvän hyvänä siinäkin tilanteessa, että viitekorot nousevat yllättäen ja luoton hoitomenot kasvavat. Etenkin asuntolainaa haettaessa, maksuohjelma stressitetaan noin 6 prosenttiyksikön viitekorolla. Suurituloisen kuluttajan tai kotitalouden kuukausituloista voi jäädä suhteellisesti pienempi määrä luotonhoidon jälkeen käteen kuin pienituloisella, jotta maksukyky säilyisi hyvällä tasolla. (Taloussanomien 2011.)

2.5 Ylivelkaantuminen

Velkaantuminen ja ylivelkaantuminen on tärkeä erotella toisistaan. Asuntolainat ja kulutusluotot ovat ehdottomasti hyväksyttäviä ja kansantaloudellisesta näkökulmasta suotavia. Tämä johtuu siitä, että järjestelmä, jossa jokainen alijäämäinen taloudenpitäjä säästäisi rahaa omaan tarpeeseen eikä lainaisi sitä koskaan muilta ylijäämäisiltä taloudenpitäjiltä olisi tehoton. Näin kansantalous voi kasvaa maltillisen velkaantumisen ansiosta. (Pohjola 2012, 99.)

Ylivelkaantumiselle ei ole yksiselitteistä määritelmää, mutta käytännössä ylivelkaantuneisuus tarkoittaa tilannetta, jossa kuluttaja ei selviydy kuukausimenoistaan, sillä lainojen

kuukausimenot ovat ylisuuret suhteessa kuluttajan tai kotitalouden tuloihin. Ylivelkaantuminen voi esimerkiksi äkillisistä muutoksista kuluttajan taloudellisessa tilanteessa, esimerkiksi työttömäksi joutuminen. On myös mahdollista, että luotonantaja on arvioinut kuluttajan maksukyvyn väärin tai laiminlyönyt vastuullisen luotonannon periaatteita. Ylivelkaantumisesta ei voida kuitenkaan puhua vielä tilanteessa, jossa kuluttajan kuukausimenot nousevat hetkellisesti, esimerkiksi isompien kertaluontoisten hankintojen seurauksena, vaan kyseessä on pitkäaikaisempi tila.

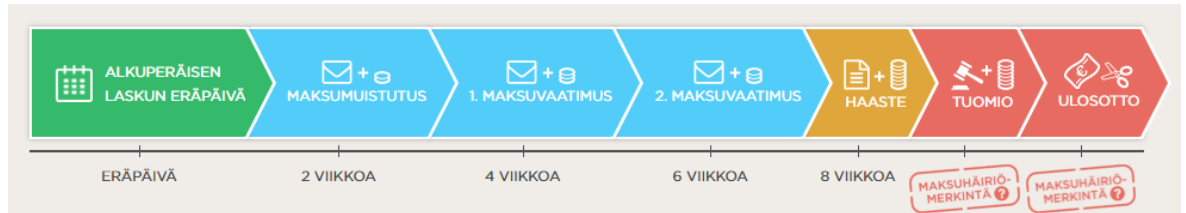
Ylivelkaantuminen onkin viitoittanut tietä kulutusluottojen uusimmalle trendille – luottojen yhdistelemiselle. Pikavippiyritykset ovat tässä suhteessa muuttuneet tarjoamalla yhä isompia lainoja. Enää ei rahoiteta uuden sohvaryhmän ostoa, vaan yhdistetään muiden luotonantajien myöntämiä pienempiä lainoja yhdeksi isoksi lainaksi. Tarkoituksena on pienentää ylivelkaantuneen kuluttajan lainoista aiheutuneita kuluja, kuten laskutuspalkkioita. Lainojen muut kuin korkokulut kumuloituvatkin äkkiä isoksi summaksi maksaa kuukaudessa etenkin, kun yhdellä kuluttajalla on monta kulutusluottoa päällekkäin. (Helsingin Sanomat 2017.)

2.6 Maksuhäiriömerkintä

Ylivelkaantuminen johtaa pahimmillaan maksuhäiriömerkintään ja ulosottoon. Velkakierre ja äärimmillään maksukyvyttömyys ajaa kuluttajan tilanteeseen, jossa hän ei kykene maksamaan velkojaan tai laskujaan. Maksumuistutukset seuraavat toisiaan ja lopulta postin mukana tulee jo käräjäoikeuden haaste maksuvelvoitteiden laiminlyönnistä. Mikäli haasteeseen ei vastata 14 päivän kuluessa, käräjäoikeus antaa tuomion yksipuoleisesti, ja kuluttaja saa maksuhäiriömerkinnän luottotietoihinsa. (Maksu myöhässä 2018.)

Kuluttajan luottotiedot tarkastetaan lähes poikkeuksetta luottoa ja lainaa haettaessa. Myös esimerkiksi vuokranantaja ja puhelinoperaattori saattaa vaatia luottotietojen tarkistusta vuokrasopimusta tai puhelinliittymää varten. Rekisteriä suomalaisten luottotiedoista ylläpitää Suomen Asiakastieto Oy ja Bisnode Oy ja sitä kutsutaan negatiiviseksi luottorekisteriksi. Negatiiviseen luottorekisteriin tallennetaan tieto kuluttajan maksuhäiriömerkinnöistä. Luottotietojen tarkistaminen pankin tai muun kolmannen osapuolen toimesta vaatii aina kuluttajan oman suostumuksen. Negatiivista luottorekisteriä on kritisoitu sen yksipuolisuudesta ja nopeudesta reagoida ongelmaan vasta siinä vaiheessa, kun vahinko on jo päässyt tapahtumaan.

Kuluttajan saadessa maksuhäiriömerkinnän tulee hänen tietysti maksaa merkinnän aiheuttanut velka maksujärjestelyn kautta takaisin. Perintä useimmiten ulkoistetaan alkuperäisen velkojan toimesta perintäyhtiölle, kuten Lindorff Oy:lle. Maksuhäiriömerkintä säilyy negatiivisessa luottorekisterissä vielä velan maksun jälkeenkin, tyypillisesti noin kahdesta neljään vuotta.

Kuvio 2. Maksun perintäprosessi (Maksu myöhässä 2018.)

Maksuhäiriöt kasvoivat vain hieman vuonna 2017, mutta maksuhäiriöisten henkilöiden määrä on hälyttävä – 374 100 suomalaista. Näillä henkilöillä on keskimäärin kullakin 15 kappaletta häiriömerkintöjä. Vaikka iso osa uusista merkinnöistä kuuluukin henkilöille, jolla merkintä on jo ennestään, on joukossa myös henkilöitä, joiden luottorekisteri on vielä tähän saakka ollut puhdas. Suomen Asiakastiedon liiketoimintajohtaja Jouni Muhosen mukaan uusien luottojen myöntäminen jo ennestään ylivelkaantuneille hakijoille, joiden nykyisten lainojen hoito on hyvinkin epäsäännöllistä osoittaa, että luotonantajilta puuttuu tarvittava tieto järkevien luottopäätösten tekemiseksi. (Talouselämä 2018.)

2.7 Vastuullinen luotottaminen ja hyvä pankkitapa

Ensisijaisesti jokainen on vastuussa omasta taloudestaan ja veloistaan. Pankki- ja rahoitustoiminta perustuu kuitenkin pitkälti luottamukseen. Kuluttajan kannalta on ensisijaisen tärkeää rehellisesti kertoa luotonantajalle taloudellisesta tilastaan, kuten tuloistaan, työtilanteesta ja mahdollisista veloistaan. Se on tärkeää paitsi oman taloudellisen kantokykynsä kartoittamiseksi avoimin kortein myös siksi, että lainanantajan erehdyttäminen voi olla rikos. Rikoslain 39. luvun 1. pykälän 4. momentin mukaan velallinen, joka perusteettomasti lisää velvoitteitaan ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisensa tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyyttään, on tuomittava velallisen epärehellisyydestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Mikäli kuluttaja ei anna velkojalleen todellista tietoa taloudellisesta tilastaan ja esimerkiksi valehtelee tulonsa suuremmiksi tai velkansa pienemmiksi on luotottajan mahdoton tehdä kuluttajan edun mukainen vastuullinen luottopäätös. Luotottajan tulisi kyetä tekemään luottopäätös asiakkaalta saamien tietojen perusteella. Vastuullinen luotottaminen on osa eettistä rahoitustoimintaa. Vastuullisuuskulmasta katsottuna luottopäätös tulisi aina

tehdä asiakkaan edun mukaisesti. Näin ollen uutta luottoa ei tulisi myöntää, mikäli se heikentää oleellisesti asiakkaan maksukykyä ja edesauttaa velkakierteeseen joutumista. Vastuullinen luottottaminen perustuu tämän lisäksi myös faktapohjaiseen tietoon asiakkaan rahaliikenteestä. Todellinen kuva asiakkaan tuloista, menoista ja mahdollisista muista luotoista tulisi olla saatavilla. Tästä syystä pikavippiyritysten on hankalampi tehdä vastuullisia luottopäätöksiä kuin talletuspankkien, sillä pikavippiyrityksillä ei lähtökohtaisesti ole faktapohjaista tietoa asiakkaan rahaliikenteestä.

Nordea Kiinnitysluottopankin toimitusjohtaja Tom Miller on blogissaan nostanut esiin muutamia huomioitavia kohtia hyvästä luotonantotavasta. Hänen mukaansa asiakkaan maksukyky ja taloudellinen turvallisuus tulee arvioida huolellisesti. Mikäli asiakas ei pysty todennäköisesti selviämään velvoitteistaan, ei luottoa tulisi myöntää alkuunkaan. Asiakasta tulisi kuunnella ja tämän tarpeet ymmärtää. (Miller 14.09.2017.)

Hyvä pankkitapa ajaa luottamusta ja avoimuutta pankin ja asiakkaan välillä. Hyvään pankkitapaan kuuluu asiakkaan luottokelpoisuuden huolellinen arvioiminen. Pankin tulisi pyrkiä ottamaan huomioon kuluttajan taloudellinen turvallisuus ja tehdä vastuullisia luottopäätöksiä asiakkaasta käytettävissä olevien tietojen perusteella. Luoton hakija on itse yhtä lailla velvollinen arvioimaan omaa maksukykyään ja edellytyksiään selviytyä haettavan luoton kustannuksista. Hyvän pankkitavan noudattaminen ei velvoita rahoittajaa jatkamaan luotosuhdetta taikka myöntämään luottoa. (Finanssialan Keskusliitto 2015, 1-3.)

2.7.1 Positiivinen luottorekisteri

Vastuullinen luotonanto on ollut viimeisen vuoden aika usein esillä mediassa. Positiivinen luottorekisteri on eräänlainen työkalu, joka antaisi luotonantajalle paremmat eväät tehdä faktoihin perustuvia luottopäätöksiä. Vastaava rekisteri onkin käytössä jo valtaosassa Eurooppaa. Siinä missä Suomessa käytössä oleva negatiivinen luottorekisteri yrittää parantaa jo oireilevaa tautia, pyrkii positiivinen luottorekisteri ennaltaehkäisemään koko ongelman syntyä. (Ferratum 2018.)

Luottokelpoisuuden arvioiminen helpottuisi merkittävästi avoimuuden lisääntymisen kautta. Rekisteriin kerätään tieto kaikista luotonhakijan veloista pääomista ja tuloista, jolloin luotonhakijan hakuprosessissa ilmoittamat tiedot voitaisiin tarkastaa yhdestä paikkaa sähköisesti. Tämä nopeuttaisi luotonantoprosessia ja lisäisi kuluttajan ja rahoittajan välistä luottamusta. Lainan antajalle tämä merkitsisi vähemmän luottoriskistä aiheutuvia tappiota.

Samalla kuluttajan maksukyvyn virhearvioinneista johtuva ylivelkaantuminen voitaisiin estää käytännössä kokonaan, sillä lainananto jo valmiiksi velkaantuneelle henkilölle on vastuutonta, eikä se aja kuluttajan etua. (Helsingin Sanomat 2015.)

Suomen oikeusministeri Antti Häkkänen onkin pistänyt pyörät pyörimään, jotta tämä rekisteri todella saataisiin myös Suomeen. Oikeusministeriössä onkin käynnistetty selvitys positiivisen luottorekisterin tarpeesta ja toimivuudesta Suomessa. Selvityksen pitäisi valmistua vuoden 2018 kesäkuun loppuun mennessä. Vastaava selvitys rekisterin perustarpeelle on tehty jo kerran aiemminkin vuonna 2013. Selvityksen tuolloin teki emeritusprofessori Ahti Saarenpää. Hän ei kuitenkaan suositellut järjestelmän perustamista tuolloin Euroopan Unionin yleisestä tietosuojasetuksesta johtuen. (Salkunrakentaja 2017.)

2.7.2 Suomen Asiakastiedon ylläpitämä kyselyjärjestelmä

Suomen Asiakastieto ylläpitää järjestelmää positiivisista luottotiedoista, joka on luotu kuluttajaluottojen myöntämistä varten. Etenkin maksukyvyn arviointi on järjestelmän keskiössä. Järjestelmän tarkoituksena on uusien lainojen kautta aiheutuvien maksuvaikeuksien välttäminen ja yritysten luottotappioiden ennalta ehkäiseminen. Negatiivisen luottorekisterin sijaan tavoitteena on pienentää ylivelkaantumisen riskiä ennen kuin maksuhäiriöitä pääsee tapahtumaan. Tiedot järjestelmään kerätään kuluttajien suostumuksella luoton hakemisen yhteydessä. Koska tiedot järjestelmään kerätään kuluttajan suostumuksella ta-pauskohtaisesti, eikä luotonmyöntäjän tiedoista, eroaa se Suomeenkin tekeillä olevasta positiivisesta luottorekisteristä. Luotonantajat voivat täten vertailla kuluttajalta saamiaan tietoja muiden luotonantajien keräämiin tietoihin. Järjestelmässä mukana on yhteensä noin 35 luotonmyöntäjää. (Asiakastieto 2018b.)

3 Luottohakemusten vertailu talletuspankkien ja rahoituslaitosten verkkoalustoissa

Tutkimuksella selvitettiin missä määrin kuluttajien verkkoalustoissa tekemät vakuudettomien kulutusluottojen haut antavat tietoa luotonantajalle hakijan maksukyvyistä ja miten vastuullista luotonantoa voidaan saadun tiedon pohjalta toteuttaa. Tutkitus tehtiin vertailevana kvalitatiivisena tutkimuksena. Jotta vertailuun saatiin pohja vastuullisesta luotonantotavasta ja maksukyvyn asianmukaisesta selvittämisestä, aloitettiin tutkimus talletuspankista. Tämän jälkeen siirryttiin pikavippiyrityksiin ja lopuksi vertailtiin saatua tuloksia keskenään yleistettävän käsityksen luomiseksi.

Tutkimuksen validiteetin vahvistamiseksi talletuspankiksi, jonka luotonantoa arvoitiin verkkoalustahakemuksen perusteella, valitsin Nordean. Talletuspankin on helpompi arvioida omien asiakkaidensa maksukykyä, eikä Nordean verkkoalustassa voi hakea vakuudetonta kulutusluottoa, jollei ole Nordean asiakas. Poikkeuksetta verkkoalustahakemusta varten tarvitaan jonkin suomalaisen talletuspankin verkkopankkitunnukset, jotta palveluun voi tunnistautua. Oman talletuspankin valinta vaikutti maksukyvyn arvioinnin ja vastuullisuuden näkökulmasta luonnollisimmalta vaihtoehdolta. Hakemuksen voi myös tehdä joidenkin talletuspankin verkkopalveluissa käyttäen toisen talletuspankin myöntämiä verkkopankkitunnuksia. Juuri mainitusta syystä toiseksi talletuspankiksi valittiin Aktia. Vastuullisen luotonannon näkökulmaa tutkin myös Osuuspankin osalta pintaraapaisuna.

Tutkimuksen pikavippiyrityksiksi valikoitui viisi eri kokoluokan rahalaitosta. Yritykset valittiin, koska niiden tuotetarjoamasta löytyi tutkimuksen rajausta vastaava euromäärältään 10 000 oleva kertaluontoinen kulutusluotto. Suomessa toimii muutama yritys, jolla on eri nimellä toimiva luottopalvelu. Näitä yrityksiä ovat muun muassa Tact Finance Oyj ja OPR-Vakuus Oy. Näiden kahden lisäksi tutkimukseen valittiin ruotsalaiset Suomessa operoivat Nordax Bank ja Svea Ekonomi, sekä norjalainen Bank Norwegian. Vaikka Bank Norwegian, Nordax Bank ja Svea Ekonomi tarjoavatkin myös talletuspalveluita, katsotaan ne tutkimuksessa pikavippiyritykseksi, sillä toiminta Suomessa pääosin koostuu luotottamisesta. Bank Norwegian ja Nordax Bank eivät myöskään kuulu Finanssivalvonnan valvottavien yritysten joukkoon. Svea Ekonomi Ab sen sijaan kuuluu, mutta Suomessa talletuspalveluita tarjoamattomana yrityksenä luokitellaan se tässä tutkimuksessa pikavippiyritykseksi. Suomessa Svea Ekonomin palvelut koostuvat pääasiassa lainoittamisesta ja laskutuspalveluista.

3.1 Tutkimuksessa käytetty hypoteettinen luotonhakija

Tutkimuksessa käytettiin hypoteettisena luotonhakijana avoliitossa olevaa vuokra-asunnossa asuvaa henkilöä. Asunnon kuukausivuokra on 1 000 euroa, josta henkilö maksaa puolet. Henkilö ansaitsee 2 500 euroa bruttona ja nettona 2 000 euroa kuukaudessa. Hänellä ei ole muita tuloja. Henkilön pääpankkisuhde on Nordeassa. Hakijalla on muita luottoja 20 000 euron verran sisältäen luottokortin. Lainat koostuvat 10 000 euron opintolainasta, 6 500 euron vakuudellisesta auton osamaksusopimuksesta ja 3 500 euron luottokorttilimiitistä, joka hakijalla on kokonaan käytössä. Hän on ollut vakituksessa työssä vuodesta 2016 alkaen. Luoton hakemista verkkoalustoissa tutkittaessa hakemuskelle annettiin myös luotonhakijan edellä kuvatuista tiedoista poikkeavia tietoja sen havaitsemiseksi, muuttuuko hakulomake sille annetuista tiedoista riippuen.

3.2 Nordean Joustoluoton hakeminen verkkoalustassa

Nordean vakuudeton kertaluontoinen kulutusluotto kulkee nimellä Joustoluotto. Hyväksytyn luottopäätöksen jälkeen asiakas saa myönnetyn summan suoraan Nordean tililleen. Nordean Joustoluoton korkomarginaali on kiinteä 8 prosenttiyksikköä lainasummasta riippumatta. Marginaali on sidottu 3 kuukauden euribor-viitekorkoon. Luottoa lyhennetään ennalta sovitun maksuohjelman mukaisesti kuukausittain tasaerissä. Luoton hakijalta edellytetään täysi-ikäisyyttä. (Nordea 2018.) Maksuohjelman mukaisen lyhennysprosentin asiakas saa valita itse. Lyhennysprosentin tulee kuitenkin olla minimissään 2 prosenttia myönnetystä lainasummasta. Asiakas maksaa vähintään sovitun lyhennysprosentin joka kuukausi. Luotolle voi tehdä myös ylimääräisiä suorituksia tai maksaa halutessaan isompia kuukausieriä. Luottosopimukseen sisältyy myös kaksi maksuvapaata kuukautta per kalenterivuosi. Maksuvapaat kuukaudet eivät nimellisesti maksa mitään, mutta niiden käyttäminen luonnollisesti pidentää takaisinmaksuaikaa, jolloin myös maksettava kokonaiskorko kasvaa.

3.2.1 Haettavan luoton tiedot

Nordean Joustoluoton hakeminen verkkokanavassa edellyttää Nordean asiakkuutta ja pankin omat verkkopankkitunnukset. Hakemusta ei voi täyttää alustavasti pankin avoimilla verkkosivuilla, joka sittemmin hyväksyttäisiin omilla verkkopankkitunnuksilla, vaan koko hakemuslomake löytyy vasta kirjaututtuaan verkkopankkiin.

Ensimmäisenä luottihakemukseen syötetään haettavan luoton määrä. Tutkimuksessa haettavaksi summaksi valittiin 10 000 euroa, jotta tutkimustuloksista saatiin jossain määrin

myös hinnoittelullisesti vertailukelpoiset. Hinnoitteluun vaikuttaa oleellisesti takaisinmaksuaika, joka Nordean Joustoluottoa haettaessa määritetään lyhennysprosentin kautta. 10 000 euron Joustoluoton takaisinmaksuajaksi kahden prosentin kuukausilyhennyksellä muodostui 63 kuukautta. Lisäksi tässä kohtaa voidaan valita laskun eräpäivä, laskutustapa paperilaskun ja e-laskun väliltä ja tili, jonne lainattava summa siirretään. Viimeiseksi tulee hyväksyä sopimusehdot ennen seuraavaan osioon siirtymistä. (Nordea 2018.)

Valitulla takaisinmaksuohjelmalla luoton takaisinmaksettavaksi summaksi muodostui 12 657,83 euroa. Tästä 10 000 euroa on pääomaa, 2 199,33 euroa korkoa ja 408,50 euroa muita luoton kuluja. Kulut koostuvat 125 euron luotonavauspalkkiosta ja 4,50 euron kuukausittaisesta tilinhoitopalkkiosta.

3.2.2 Maksukyvyn kartoitus Nordean verkkoalustassa

Sopimusehtojen hyväksyntä edellyttää luvan antamista luottotietojen tarkistamista varten Suomen Asiakastieto Oy:stä. Sopimusehdot hyväksymällä asiakas lisäksi antaa suostumuksen taloudellista asemaa koskevien tietojen jakamiselle Nordea-konsernin sisällä sel-
laisille toimijoille, joille niitä lain mukaan voidaan luovuttaa. Luotonantaja voi näiden lisäksi hankkia sekä tarpeellisia tietoja luotonhakijan työsuhteesta että henkilötietoja viranomaisrekistereistä. Ensimmäisessä osiossa asiakkaalle esitetään laskelma lainan oleellisista tiedoista. Lisäksi hän saa luettavakseen haettavan luoton mukaiset vakimuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot.

Toisessa osiossa tiedustellaan hakijan olemassa olevista luotoista. Tieto kaikista luottokorteista ja lainasta on erittäin oleellinen osa maksukyvyn selvittämistä. Hakemuksella valitaan vanhojen lainojen luottotyypit, esimerkiksi asuntolaina tai osamaksu, luottojen määrät ja onko lainoissa muita osallisia. Hakemukseen ei tarvitse erikseen täyttää mitään, jos kaikki luotot ja luottokortit on otettu Nordeasta tai lainoja ei ennestään ole lainkaan.

Seuraavassa osiossa kartoitetaan muita maksukykyä mittaavia tietoja hakijasta. Asumismuoto ja milloin on nykyiseen asuntoon muuttanut, tiedustellaan varsin tarkasti. Vaihtoehtoja asumismuodosta on useampi: oma asunto, vuokra-, työsuhde-, osaomistus- tai asumisoikeusasunto sekä asuminen vanhempien luona. Asumismuodon kartoittamisen tarkoituksena on luoda ymmärrys siitä, millainen osa kuukausituloista kuluu asumiseen (liite 1).

Siviilisääty ja tieto asevelvollisuuden suorittamisesta kartoitetaan Nordeassa myös. Avioliitto tai avoliitto vaikuttaa positiivisesti maksukyvyn arvioinnissa, vaikka haettu luotto ei varsi-

naisesti olisikaan yhteisvastuullinen, on talouden muut kulut jaettavissa useamman maksajan kesken. Eronnut henkilö saattaa joutua maksamaan, esimerkiksi elatusapua lapsista, vaikka lapsien lukumäärää ei lomakkeella tiedustella. Tällaiset maksut heikentävät asiakkaan maksukykyä. Leskeksi jäänyt luoton hakija puolestaan saattaa kantaa kuolinpesän veloista vastuita, jotka vaikuttavat negatiivisesti uutta henkilökohtaista luottoa haettaessa. Naimaton henkilö on luottoa haettaessa kaikkein neutraalein, mikäli tarkastellaan siviilisäädyn vaikutusta maksukykyyn. Myös asevelvollisuuden suoritus on oleellinen tieto hakijan maksukykyä arvioidessa. Luoton hakijan tulot saattavat pudota erittäin merkittävästi, mikäli varusmiespalvelus tulee suorittaa luottosopimuksen voimassaolon aikana (liite 1).

Merkittävimmät yksittäiset tekijät luottoa haettaessa ovat kuitenkin hakijan työtilanne, tulot ja menot. Luonnollisesti vakituinen työsuhde korkeapalkkaisessa tehtävässä on hyvän maksukyvyn kannalta ideaali. Tulojen säännöllisyys ja ennustettavuus ovat eduksi maksukykyä arvioidessa. Valittuaan työsuhteen muodon, esimerkiksi vakituinen työsuhde, kartoitetaan lisätietoja työnantajasta. Luotonhakija tulee ilmoittaa työnantajan nimi, toimiala, ammatti tai tehtävä sekä työsuhteen alkamisajankohta. Kartoittamalla työsuhteen alkamisajankohdan voidaan varmistua, että mahdollinen koeaika on päättynyt. Nordean luotonhaussa kartoitetaan myös ammattiluokka, esimerkiksi eläkeläinen ja opiskelija saa tuloja tukina, kun johtaja voi saada tulossidonnaisia palkkioita säännöllisen kuukausipalkan lisäksi. Maanviljelijän tulot koostuvat osaksi tuista ja tietysti sadon koko vaikuttaa merkittävästi maanviljelijän tuloihin ja täten myös maksukykyyn. Yrittäjä puolestaan ei välttämättä nosta lainkaan säännöllistä palkkatuloa, vaan nostaa satunnaista tuloa yrityksestään oman tarpeen mukaan. Nordeassa yrittäjän hakiessa henkilökohtaista luottoa, myös tämän yrityksen luottotiedot ja vastuut tarkistetaan. Pakollisena tietona hakijan tulee vielä ilmoittaa palkka- ja eläketulot bruttona ja nettona. Lisätietona hakija voi vielä informoida muista tuloista, kuten vuokra- ja pääomatuloista. Kaikki tulot tulisi ilmoittaa kuukausitasolla. Näin ollen myös pääomatulot tulisi laskennallisesti jyvittää 12 kuukaudelle, jotta summa olisi rinnastettavissa muihin kuukausituloihin. Viimeisenä tiedustellaan vielä pääpankkisuhdetta (liite 1).

Nordea ei edellytä luotonhakijalta pääpankkisuhdetta. Luotonhakuprosessin nopeuttamiseksi ja etenkin maksukyvyn todentamisen mahdollistajana pääpankkisuhde on kriittinen tieto talletuspankille luottolaitoksena. Pääpankkisuhde mahdollistaa tulojen ja menojen tarkistamisen tilitiedoista. Niiden perusteella voidaan tarkistaa, minne asiakas maksaa lainojen lyhennyksiä, mistä asiakas saa tulonsa ja kuinka paljon asiakkaalle jää rahaa kaikkien kuukausimenojen jälkeen käytettäväksi. Tämä on merkittävä etu talletuspankeille verrattuna pikavippiyrityksiin.

Ennen hakemuksen hyväksymistä asiakkaalle esitetään yhteenveto hakemukselle syötetyistä tiedoista. Asiakkaan tulee vielä kertaalleen hyväksyä sopimusehdot ja hän saa luettavakseen Joustoluoton sopimusehdot ja vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot, jotka sisältävät tiedot haettavasta luotosta. Asiakas voi vielä valita voidaanko hänelle myöntää haettua luottoa pienempi summa, jos haettua määrää ei voida myöntää. Tämän jälkeen hakemuksen voi hyväksyä Nordean verkkopankkitunnuksilla.

3.3 Aktian Käyttölainan hakeminen verkkoalustassa

Aktia tarjoaa Käyttölainaa, joka vastaa Nordean Joustoluottoa. Laina summa maksetaan kerralla pankkitilille tai Aktian Wallet-tilille. Takaisinmaksuajan voi olla mitä tahansa vuoden ja kymmenen vuoden väliltä. Luoton korkomarginaali kuitenkin vaihtelee 4,5 – 11,5 prosenttiyksikön välillä. Marginaali on sidottu 3 kuukauden euribor-viitekorkoon. Lainan hakijalta Aktia edellyttää 20 vuoden ikää, suomalaista henkilötunnusta, suomalaisen pysyvän kotiosoitteen ja 20 000 euron vuosibruttotuloja. Näiden lisäksi edellytetään työsuhteen koeajan päättymistä ja puhdasta luottorekisteriä. (Aktia 2018.)

3.3.1 Haettavan luoton tiedot

Aktian verkkoalustassa luotonhaun voi aloittaa ilman verkkopankkitunnuksia. Vasta hakemuksen lähettämiseksi tarvitaan verkkopankkitunnukset. Haettava luotto määritellään haun ensimmäisessä vaiheessa. Valittuaan haluamansa summan ja takaisinmaksuajan, saa asiakas vaihteluvälit kiinteälle kuukausierälle ja todelliselle vuosikorolle. Vaihteluvälit korreloivat lainan määrä ja takaisinmaksuaikaa. Mitä suurempi laina ja laina-aika, sitä pienempi korko ja täten myös pienempi kuukausierä. Lopullisen lainatarjouksen saa vasta, kun täyttää hakemuksen loppuun. Lainatarjous sitten joko hyväksytään tai hylätään verkkopankkitunnuksilla. (Aktia 2018.)

Aktia Aktia Käyttölaina

Kuva 1. Käyttölainan valinta (Aktia 2018.)

3.3.2 Maksukyvyn kartoitus Aktian verkkoalustassa

Kun palveluun kirjaudutaan toisen pankin tunnuksia käyttäen, jatkuu luoton haku henkilö-tietojen täyttämällä henkilötunnuksesta, nimestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista lähtien. Asiakasta pyydetään myös vastamaan, onko hän poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö (liite 2). Uutta asiakassuhdetta perustaessa finanssipalvelun tarjoajalla on velvollisuus tunnistaa asiakkaansa. Palveluntarjoajalla on myös oikeus kieltäytyä tarjoamasta palveluista henkilölle, joka ei anna tarvittavia tietoja itsestään. (Finanssivalvonta 2017.)

Myös Aktia vaatii asiakkaaltaan hyvin pitkälti samoja tietoja kuin Nordeakin. Pääpankki-suhdetta, siviilisäätyä, asumismuotoa ja sosioekonomista asemaa tiedustellaan siinä missä Nordeassakin. Joidenkin tietojen osalta kuitenkin Aktia vaatii enemmän informaatiota kuin Nordea.

Mikäli luotihakijan nykyinen työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta, tulee hakemukselle syöttää tiedot edellisestä työsuhteesta. Edellisen työsuhteen osalta kysytään työnantajaa, työsuhteen alkamis- ja päättymisajankohtaa. Lisätieto edellisestä työsuhteesta riittää, vaikka se olisi kestänyt hyvinkin vähän aikaa. Tarkkaa tietoa edellisen työsuhteen alkamis- ja päättymisajankohdasta ei siis vaadita hakemusta täyttäessä (liite 2).

Meno- ja tuloarvion osalta tiedot asiakkaalta pyydetään tarkemmin kuin Nordeassa. Palkkatulot ja muut tulot vaaditaan niin ikään brutto- ja nettomääräisinä, mutta menot eritellään asumiskuluihin, asuntolainakustannuksiin ja muihin lainanhoitokustannuksiin. Kulujen erottelemisella saadaan selkeämpi käsitys kaikista isommista kuukausittaisista menoista. Myös mahdollinen asuntolaina erotellaan kaikista muista luotoista. Hakijan tulisi lainoittaa ilmoittaa ainoastaan oma osuutensa, esimerkiksi asuntolainavastuu on usein puoliksi puolison kanssa. Aktian verkkoalustassa tiedustellaan myös toisen pankin myöntämää luottokorttia. Vastaus ei kuitenkaan vaikuta kysymyspatteristoon (liite 2).

Luottihakemukselle voi myös lisätä liitteitä luottopäätöksen nopeuttamiseksi. Liitteiksi voi lisätä palkkatositteen, josta kuukausiansiot voidaan todentaa. Lisäksi liitteeksi voi lisätä verotuspäätöksen. Siitä ilmenee edellisvuoden velat. Verotustodistus ei siinä mielessä ole kovinkaan validi, sillä saman vuoden aikana asiakas on voinut ottaa uutta luottoa tai lainaa, mitkä eivät verotuspäätöksestä ilmene. Samoin kuin Nordeassa, sopimusehdot tulee hyväksyä ennen lopullisen lainatarjouksen saamista. Sopimusehdot ovat hyvin samankaltaiset kuin Nordean vastaavat. Jatkamalla eteenpäin, hakija saa alustavan lainatarjouksen (liite 2).

Aktiasta haetun 10 000 euron luoton kuukausieräksi muodostui 208 euroa korkomarginaalin ollessa 8,5 ja todellinen vuosikorko 9,62 prosenttiyksikköä. Lainan takaisinmaksettavaksi summaksi tuli 12 495,38 euroa viiden vuoden laina-ajalla.

3.4 Osuuspankki vastuullisen luotonannon periaatteet

Täsmäluotto on Osuuspankin vaihtoehto vakuudettomien kulutusluottojen markkinoille. Osuuspankista luottoa ei voi kuitenkaan hakea ilman pankin omia verkkopankkitunnuksia. Tästä syystä tutkimuksessa ei päästy tutkimaan Osuuspankin Täsmäluoton hakua verkkoalustassa sen tarkemmin. Vastuullisuus Osuuspankissa nousee esiin luotonhaussa myös siinä, että pankki vaatii pitkäaikaista pääasiallista asiakassuhdetta ja vähintään 23 vuoden ikää. Muiksi ehdoiksi pankki ilmoittaa riittävän maksukyvyyn, säännölliset tulot, moitteettomasti hoidetut raha-asiat ja pysyvä suomalainen kotiosoite. (Osuuspankki 2018a.)

Osuuspankin vastuullinen rahoittaminen nousee vahvasti esiin pankin vastuullisuusohjelmassa. Ohjelman mukaan pankin lähtökohta rahoitukseen on asiakkaan taloustilanteen huolellinen selvittäminen. Pankin sosiaaliset ja taloudelliset vastuut näyttelevät isoa roolia henkilöasiakkaiden luotonannossa. Huolellisuutta maksukyvyyn selvittämisessä Osuuspankissa pidetään ensiarvoisen tärkeänä lainan määrän mitoittamisessa. (Osuuspankki 2018b.)

3.5 Tact Financen kulutusluoton hakeminen verkkoalustassa

Tact Finance Oyj:n Vippi-palvelun kautta voi hakea kertaluonteista kulutusluottoa tuhannesta aina kymmeneen tuhanteen euroon saakka. Hyväksytty luotto maksetaan kerralla tilille ja sitä maksetaan tasasuuruuisissa kuukausierissä samoin kuin muidenkin tutkittavien luotonantajien luottoja. Ennen luotonhakuun hakuun siirtymistä kuluttajalle ilmoitetaan koron, takaisinmaksuajan ja kulujen vaihteluvälit. Keskimääräisesti asiakkaan vuosikorko on reilu 20 prosenttia. Laina kuitenkin aina hinnoitellaan hakijakohtaisesti. Mitään vaatimuksia hakijasta verkkosivulla ei ilmoiteta suoraan, eikä työttömänkään lainansaanti ole pois-suljettua. (Vippi 2018.)

3.5.1 Haettavan luoton tiedot

Haettava luotto valitaan jo ennen hakemuslomakkeelle siirtymistä. Haettavan luoton suuruudesta riippuen hakija voi valita kolmesta tai neljästä vaihtoehdosta itselleen parhaan kuukausierän. Takaisinmaksuajan valinta on muissa tutkimuksen kattamissa yrityksissä ollut enemmän hakijan päätettävissä. 10 000 euron kulutusluotossa pienin valittava erä on

299 euroa, jolloin takaisinmaksuajaksi tulee 41 kuukautta. Takaisinmaksuaika täten eroaa muista tutkittavista luotoista merkittävästi.

3.5.2 Maksukyvyn kartoitus Vippi.fi verkkoalustassa.

Maksukyvyn kartoitus Vippi.fi-sivustolla noudattaa pitkälti samaa kaavaa kuin muidenkin luotonantajien verkkoalustoissa. Muutamia eroavaisuuksia on silti havaittavissa. Vaikka hakulomakkeessa kysytään hakija talouden kokoa, esimerkiksi siviilisäätyä ei tiedustella osana maksukyky selvitystä. Nykyisen työsuhteen alkamisajankohdasta riippumatta aiemmista työsuhteista ei kysytä, eikä määräaikaisen työsuhteen päättymisajankohtaa tiedustella lainkaan. Koulutustaustan ja sosioekonomisen aseman valitseminen ei myöskään vaikuta hakulomakkeen sisältöön, vaikka niitä kysytään (liite 3).

Taloudellista tilannetta kartoitetaan löyhemmin kuin muiden luotonantajien verkkoalustoissa. Vaikka tiedustellaan sekä henkilökohtaisia että talouden tuloja erikseen, ei pyydetty arvion tule olla tarkka, vaan ne tulee ilmoittaa portaittain 500 euron välein aina 5 000 euroon saakka. Hakijan lisäksi tulisi kyetä arviomaan yhteenlaskettu omaisuus kokonaisuudessaan ja menot kuukausitasolla. Vippi.fi poikkeaa muista tutkimuksen kohteena olevista luotonantajista siinä, että nämä eivät pyydä selvitystä omaisuuden arvosta. Ennen lainatarjouksen saamista pyydetään vielä erittelemään lainojen määrä ja henkilökohtaisten tulojen lähteet, esimerkiksi palkkatulot, opintotuki tai sosiaaliavustus. Mikäli hakijalla on lainoja, yhteenlaskettua kuukausittaista lyhennyssummaa ja lainojen ja luottojen tyyppejä tiedustellaan (liite 3).

Lainahakemukselle tiedot syötettyään, asiakas saa lainatarjouksen. Tutkimuksessa käytetyn hakijan tiedoilla Vippi-palvelu tarjosi 5 000 euron luottoa haetun 10 000 euron sijasta neljällä eri takaisinmaksuajalla. Pisin valittavissa ollut takaisinmaksuaika oli 43 kuukautta. Täten kuukaudessa maksettavaksi summaksi tulisi 199 euroa. Valittuaan mieleisen lainatarjouksen, hakija voi vahvistaa hakemuksen verkkopankkitunnuksillaan. Luoton sopimusehdot ja vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot hakija saa tekstiviestitse aiemmin ilmoittamaansa puhelinnumeroon.

Vippi.fi verkkopalvelun antamien tietojen mukaan sen kulutusluoton korkomarginaali on 21,42 prosenttia ja todellinen vuosikorko on 38,2 prosenttia, kun avauspalkkio on 700 euroa ja kuukausittainen tilinhoitomaksu on 7,99 euroa. Asiakas voi nostaa lainan kuluitta 48 tunnin jälkeen luottosopimuksen hyväksymisestä, mutta halutessaan rahat aiemmin käyttöön, koituu siitä asiakkaalle lisäkustannuksia. Välittämästä lainan nostamisesta asiakas joutuu maksamaan 0,99 prosenttia lainasummasta (liite 4).

3.6 OPR-Vakuus Oy:n Ostosrahan hakeminen verkkoalustassa

OPR-Vakuus Oy myöntää kulutusluottoja Ostosraha-verkkosivuston kautta. Samoin kuin Tact Financen tapauksessa, luottoa haetaan erillisen verkkosivun kautta luottoa antavan yrityksen kotisivujen sijasta. Ostosraha-kulutusluottoa voi hakea portaittain sadan euron välein 400 eurosta ylöspäin aina 10 000 euroon saakka. Takaisinmaksuajan valinta riippuu lainattavasta summasta, mutta 10 000 euron lainalla se voi olla asiakkaan preferenssistä riippuen jotain yhden ja kahdeksan vuoden väliltä. Hakijalta edellytetään 20 vuoden ikää, kun haetaan 400 euron luottoa. Suurempaa lainaa haettaessa, tulee hakijan olla vähintään 21-vuotias. Muista yrityksistä eroten, myös hakijan enimmäisikä on ilmoitettu olevan 75 vuotta. (Ostosraha 2018.)

Ostosraha eroaa muista pikavippiyrityksistä ja Aktiasta siinä määrin, että luoton korkomarginaali on kiinteä 24,90 prosenttiyksikköä. Vastaava toimintatapa on käytössä Nordeassa, tosin korkomarginaali on merkittävästi pienempi – kahdeksan.

3.6.1 Haettavan luoton tiedot

Haettava luotto voidaan valita jo ennen lainahakemukselle siirtymistä yrityksen verkkosivuilla. 10 000 euron luoton kuukausieräksi muodostuu 316,93 euroa, kun takaisinmaksuaika on 60 kuukautta. Tällöin lainan kokonaiskustannus olisi 19 015,80 euroa (liite 5). Luotonhakupalveluun kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla, mikä eroaa muista tuttavista pikavippiyrityksistä. Mikäli hakija on ennestään luotonantajan asiakas, palveluun voi kirjautua myös mobiilivarmenteella. Haettava laina tulee kuitenkin valita uudestaan tunnistuksen jälkeen.

Kuva 2. Tunnistautuminen lainapalveluun (Ostosraha 2018.)

3.6.2 Maksukyvyn kartoitus Ostosraha.fi verkkoalustassa

Asiakkaan tunnistauduttua palveluun, hakee palvelu asiakkaan henkilö- ja osoitetiedot automaattisesti. Osoitetietoaan asiakas voi kuitenkin muokata itse. Asiakkaan tulee syöttää tilinumero, jonne myönnettävä luotto siirrettäisiin, sekä vahvistaa oma puhelinnumero. Puhelinnumeron vahvistaminen on myös osa henkilöllisyyden varmistamista (liite 5).

Valittuaan haettavan luoton ilmoitetaan hänelle suoraan haettavan luoton kuukausierä ja kokonaiskustannus. Kuluja ei tässä kohtaa kuitenkaan eritellä, vaan niistä asiakas voi tarkemmin lukea eurooppalaisista vakiomuotoisista kuluttajaluottotiedoista. Asiakas voi myös valita voidaanko hänelle myöntää pienempi luotto, mikäli haettavaa ei voida myöntää (liite 5).

Asuminen kartoitetaan seuraavaksi. Mikäli hakija asuu vuokralla, pyydetään ilmoittamaan vuokran suuruus. Omistusasunnossa asuvan tulee puolestaan jakaa asumiskustannukset yhtiövastikkeeseen ja omaan osuuteen mahdollisen asuntolainan kuukausilyhennyksestä. Talouden koko ja huollettavien määrä kartoitetaan. Lisäksi tiedustellaan mahdollisesta vapaa-ajanasunnosta. Vapaa-ajanasunnon kuluista ei kuitenkaan kysytä tarkemmin (liite 5).

Tulotiedot kartoitetaan henkilökohtaisella tasolla. Vippi-palvelusta poiketen talouden tuloja ei kartoiteta, sillä niiden ei tulisi vaikuttaa henkilökohtaista luottoa haettaessa hakijan maksukykyyn. Työsuhde kartoitetaan samoin kuin muidenkin yritysten verkkopalveluissa. Vakituisen työsuhteen aloituspäivämäärä tiedustellaan, mutta työsuhteen pituudella ei ole vaikutusta hakulomakkeeseen. Määräaikaisen työsuhteen päättymispäivä tulee ilmoittaa hakulomakkeella. Kuukausittaiset säännölliset tulot tulee eritellä brutto- ja nettomäärisinä, mutta jaottelua palkka- ja muiden tulojen välillä ei pyydetä. Hakija voi lisätä palkkakuitin halutessaan, jotta luottihakemus käsiteltäisiin nopeammin. Hakemus antaa ymmärtää, että palkkakuitti vaaditaan, että luottoa voisi saada ylipäättään (liite 5). Kummassakaan aiemmin tutkitussa pikavippiyrityksessä ei vaadittu palkkatodistuksia lainkaan.

Hakemuksella tiedustellaan vielä henkilökohtaisia menoja. Kulut tulee jaotella omiin kuukausittaisiin kuluihin, muiden kulutusluottojen kuluihin kuukausitasolla, sekä vakuudellisten luottojen yhteenlaskettuun määrään (liite 5). Hakija voi olla takaamassa, esimerkiksi lapsensa asuntolainaa, ollen siitä takauksellisessa vastuussa. Osavastuullisuus takaajan roolissa toisen henkilön lainassa on merkittävä tekijä maksukyvyn kartoittamisessa

Menojen lisäksi hakija voi vielä vapaamuotoisesti kertoa muuta tarpeelliseksi katso-
maansa tietoa hakemukselle. Tämä antaa viitteitä siitä, että luottihakemusta ei käsiteltäisi

ainakaan täysin koneellisesti. Tähän viittaa lisäksi Ostosrahan luoton käsittelyaika, jonka mukaan luottihakemuksia käsitellään päivittäin kello aamukahdeksasta iltakymmeneen ympärivuorokautisen käsittelyajan sijasta, kuten Vippi.fi-sivustolla.

Lopuksi hakijan tulee hyväksyä luottotietojen tarkistamisen ja vahvistaa lukeneensa ja talentaneensa sopimusluonnoksen, lainaehdot ja vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttaja-luottotiedot. Hyväksyttyään nämä, hakija voi edetä syöttämiensä tietojen tarkistamisen jälkeen lähettämään luottihakemuksen.

3.7 Nordax Bankin kulutusluoton hakeminen verkkoalustassa

Nordax Bankin kulutusluottoa, nimeltään Prime-lainaa, voi hakea 3 000 – 50 000 euron väliltä laina-ajan vaihdellessa yhdestä vuodesta viiteentoista vuoteen. Haettavan lainan suuruus ja takaisinmaksuajan pituus vaikuttavat lainan hintaan laskevasti. Prime-lainan korkomarginaali vaihtelee 5-45 prosentin välillä. 10 000 euron luoton korkomarginaaliksi Nordax Bank tarjoaa jotain 7,9-18,9 prosenttiyksikön väliltä lisättynä yhden kuukauden euribor-viitekorolla, kun laina-aika on viisi vuotta. Luotonhakijalta Nordax Bank edellyttää 23 vuoden ikää. Luotonhakijan tulee olla asunut Suomessa vähintään 3 vuotta, hänellä tulee olla vähintään 16 000 euron vuotuiset tulot, eikä hänellä saa olla maksuhäiriömerkintöjä. Nordax Bankin velkakirjan voi allekirjoittaa joko paperisena tai sähköisesti. Luoton hakeminen on maksutonta, eikä sido mihinkään. (Nordax Bank 2018.)

3.7.1 Haettavan luoton tiedot

Haun ensimmäisessä vaiheessa valitaan haettavan luoton määrä ja takaisinmaksuaika. Lomakkeelle valitaan, onko rinnakkaishakijaa vaiko ei, mikä on ensimmäisen vaiheen ainoa maksukykyä määrittävä tieto. Hakemuksella myös tiedustellaan, miten hakija kuuli Nordax Bankista. Vastaavaa tietoa ei muiden luotonantajien osalta kysytty, eikä se vaikuta maksukyvyn arviointiin millään tavalla. Seuraavaksi tulee syöttää henkilötunnus ja yhteystiedot ennen seuraavaan vaiheeseen siirtymistä. Henkilötunnuksella varmistetaan, että hakijan ikä ylittää vaaditun 23 vuotta. Asiakasta ei kuitenkaan tunnisteta verkkopankkitunnuksilla lainkaan.

3.7.2 Maksukyvyn kartoitus Nordax Bankin verkkoalustassa

Varsinainen maksukyvyn kartoitus alkaa haun toisessa vaiheessa. Valitaan työsuhteen tyyppi, joka tutkimuksessa käytetyn hypoteettisen luotonhakijan osalta on vakituinen. Mikäli luotonhakija olisi eläkeläinen, opiskelija, yrittäjä tai työtön, ei työnantajaa kysytä sen tarkemmin. Seuraavaksi tiedustellaan hakijan kuukausiansioita brutto- ja nettomääräisinä.

Mistään muista tuloista ei tiedustella sen enempää, joten olettavasti kaikki tulot tulee laskea yhteen ja ilmoittaa yhdessä kentässä. Työsuhteen alkamisvuosi syötetään seuraavaksi lomakkeelle. Mikäli nykyinen työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta, tulee hakijan ilmoittaa myös alkamiskuukausi. Lisätietoa aiemmista työsuhteista ei kuitenkaan vaadita. Siviilisääty ja asumismuoto tulee valita myös Nordax Bankin luotonhaussa. Valitsemalla jonkun muun asumismuodon kuin omistusasunnon, tulee luotonhakijan ilmoittaa lisäksi asumiskustannukset kuukaudessa. Siviilisäädyn lisäksi pyydetään hakemuksella kertomaan samassa taloudessa asuvien alaikäisten lasten lukumäärä. Hakijan luotot kartoitetaan tämän vaiheen viimeisessä osassa. Lainat on jaoteltu vakuudellisiin lainoihin, autolainaan, opintolainaan, luottokorttivelkaan ja muihin lainoihin. Jokaiseen kategoriaan tulee vastata numeerisesti (liite 6).

Nämä täytettyään asiakkaan voi siirtyä seuraavaan vaiheeseen, jossa kartoitetaan hieman lisää asiakastietoja, mutta ne eivät varsinaisesti liity maksukykyyn. Luotonhakijan tulee valita pääasiallinen syy luotonhakuun, kuten lainojen yhdistäminen tai remontointi. Hakijan tulee ilmoittaa, aikooko hän maksaa pois muita lainoja ja millä summalla. Hakijan tulee myös kertoa, hakeeko hän lainaa jonkun toisen puolesta.

Myös pikavippiyrityksellä on sama velvollisuus tuntea asiakkaansa kuin talletuspankillä. Tästä syystä hakijan ja tämän lähipiirin poliittista vaikutusvaltaa tiedustellaan verkkoalustassa. Asiakkaan tulee vielä antaa tilinumero, minne laina maksettaisiin, valita sähköinen tai paperinen allekirjoitus ja antaa suostumus luottotietojen tarkistamiselle. Lisämaksusta Nordax Bank tarjoaa haettavalle luotolle vakuutus tuotetta. Vakuutuksella voi saada turvaa lainan maksamiseen yllättävissä tilanteissa, esimerkiksi työttömyyttä tai vakavampaa sairastumista vastaan. Vakuutus maksaa 9,9 prosenttia lainan kuukausierästä. Siirtymällä seuraavaan vaiheeseen lainahakemus lähtee eteenpäin ja hakija saa linkin sähköiseen allekirjoitukseen sähköpostiinsa muutaman arkipäivän sisällä.

Nordax Bankin luotonhaussa luotonhakijaa ei tunnisteta mitenkään verkkoalustassa. Käytännössä joku toinen henkilö voisi hakea luottoa, kun hänellä on tiedossa henkilötunnus. Uskon, että sähköinen luottosopimuksen allekirjoittaminen tapahtuu verkkopankkitunnuksilla. Tietoa miten asia todella on, en voinut saada ilman lainatarjouksen hyväksymistä. Toisaalta paperisten allekirjoitettavien dokumenttien mukana täytyisi tulla vaatimus esimerkiksi kuvallisesta henkilöllisyystodistuksesta, jossa on allekirjoitusnäyte. Luoton lopullista hintaa asiakas ei tiedä ennen kuin vasta lainatarjouksen saatuaan. Myöskään hakijan tuloja ei ainakaan suoraan verkkoalustassa pyydetä todentamaan, esimerkiksi liittämällä palkkalaskelman hakemukselle. Tämän pohjalta asiakas voisi jossain määrin liioitella tulojaan ja täten kohentaa luotonsaantimahdollisuuksiaan.

Esimerkkilaskelman mukaan 10 000 euron luoton hinta olisi 15 000 euroa. Todellinen vuosikorko olisi 18,74 prosenttia, tilinhoitomaksu 5 euroa kuukaudessa ja luoton avausmaksu 89 euroa, joka veloitetaan ensimmäisen erän yhteydessä. Lainan takaisinmaksuaika olisi 60 kuukautta ja 250 euron kuukausierällä.

3.8 SveaDirekt-luoton hakeminen verkkoalustassa

Svea Ekonomi markkinoi tuotteitaan aggressiivisesti hintatakuulla. Tämä tarkoittaa sitä, että Svea Ekonomi lupaa antaa paremman lainatarjouksen, mikäli hakija on löytänyt parempi hintaisen tai ehdoiltaan paremman vaihtoehdon markkinoilta. Ruotsalainen Svea Ekonomi on kooltaan merkittävästi suurempi yritys kuin suomalaiset pikavippiyritykset, joten se voi Suomessa operoidessaan tarjota kulutusluottoja huomattavastikin alempaan hintaan.

Lainan myöntämisen ehdot ovat SveaDirekt-luotossa ovat hyvin samankaltaiset kuin muissakin tutkituissa pikavippiyrityksissä. Luotossaan myös Svea Ekonomi on asettanut hakijalle sekä ala- että yläikärajat. Heillä ne ovat 20 ja 73 vuotta. Minimivuositulot hakijalla tulisi olla 18 000 euroa ja työsuhteen koeaika tulee olla päättynyt. (Svea 2018.)

3.8.1 Haettavan luoton tiedot

Haettavan luoton määrittäminen alkaa vasta hakulomakkeella. Hakulomakkeelle ei pääsyä ei edellytä tunnistautumista verkkopankkitunnuksin. Muista luotottajista eroten haettavalle luotolle voi asettaa maksuvapaita kuukausia heti takaisinmaksun alkuun, jolloin hakija maksaa ainoastaan kuluja ja korkoja, mutta luottoa ei lyhennetä. Maksuvapaan voi valita kolmesta kuukaudesta portaittain vuoteen asti. Näitä käyttämällä luoton kokonaiskustannus kasvaa takaisinmaksuajan pidetessä. Svea Ekonomilla on myös kampanjoita, joilla voi saada alennuksia haettavaan lainaan (liite 7). Ennen varsinaisen maksukyvyyn kartoittamista hakemukselle syötetään henkilö- ja yhteystietoja. Tärkein henkilötiedoista on henkilötunnus, vaikka sen varmentaminen tapahtuu vasta luottihakemuksen lopussa verkkopankkitunnistamisella.

3.8.2 Maksukyvyyn kartoitus Svea Ekonomin verkkoalustassa

Maksukykyä kartoittava osuus Svea Ekonomin verkkoalustassa on kaiken kaikkiaan suppeahko. Lisäksi kartoituksen rakenne eroaa hieman muista luotonantajista. Tulojen selvittäminen on nivottu yhteen koulutuksen ja työtilanteen kanssa. Muista poikkeavaksi tämän

tekee etenkin se, että tuloja ei kartoiteta minkään muun paitsi bruttopalkan osalta. Myöskään työsuhteen valinta ei muokkaa hakemuslomaketta millään tavalla. Esimerkiksi eläkkeellä oleva luotonhakija voi hämmentyä, kun työsuhteen alkamisajankohtaa tiedustellaan kuukausitasolla. Myöskään määräaikaisessa työsuhteessa olevan luotonhakija työsuhteen päättymispäivää ei tiedustella. Koulutustaustan valinnalla voi olla enemmän merkitystä tulevaisuuden tuloihin työssä etenemisen kautta, mutta hakemushetken maksukykyyn koulutustaso ei tästä syystä pitäisi vaikuttaa. Asumismuoto ja asumiskustannukset kuukausitasolla kysytään. Tässä vaiheessa erotellaan maksaako hakija asumisestaan vuokraa vai kenties asumismuodosta riippuen vastiketta. Talouden koosta kartoitetaan siivillisääty ja mahdollisten samassa taloudessa asuvien lasten lukumäärä (liite 7). Yksinasuvan maksukyky on lähtökohtaisesti heikompi kuin henkilön, joka voi jakaa talouden kustannukset toisen kanssa.

Svea Ekonomissa on panostettu muiden lainojen selvittämiseen hakemuksen perustella enemmän kuin muihin talouden mittareihin. Lainatyypit on hakemuksella jaoteltu asunto-, auto- tai vene-, opinto- ja muihin lainoihin. Näistä lainoista hakijan tulee kuitenkin ilmoittaa pelkästään se osuus lainasta, josta on itse vastuussa. Vastatessaan lainan määrä kenttään muuta kuin 0, tulee hakija lisäksi eritellä lainan kuukausierä. Hämmennystä hakemuksella saattaa kuitenkin aiheuttaa muiden lainojen määrittäminen ja tuleeko niihin laskea mukaan, esimerkiksi luottokorttilimiitti tai -velka. Lainaa haettaessa hakija voi myös ilmoittaa aikomuksestaan maksaa pois aiempia velkoja uudella lainalla. Poismaksettavat lainat ilmoitetaan yhteensä euromääräisesti ilman erittelyä. Vanhojen lainojen poismaksu kohentaa hakijan maksukykyä kuitenkin ainoastaan siinä tapauksessa, että uusi laina on vanhaa edullisempi. Koska poismaksettavia lainoja ei eritellä, hakemuksen perustella ei voida selvittää pienentääkö vanhojen lainojen korvaamien uudella isommalla lainalla todellisuudessa hakijan kuukausittaisia luotonhoitomaksuja.

Lopuksi hakemukselle voidaan merkitä rinnakkaishakija, jolloin hyväksytystä luotosta tulisi yhteisvastuullinen. Yhteisvastuullisessa lainassa hakijoiden tulot ja menot lasketaan yhteen. Etenkin samassa taloudessa asuvien hakijoiden yhteinen maksukyky on parempi kuin erikseen haettaessa. Tulot muodostuvat tällöin kahden hakijan tuloista ja menotkin voidaan jakaa kahden kesken.

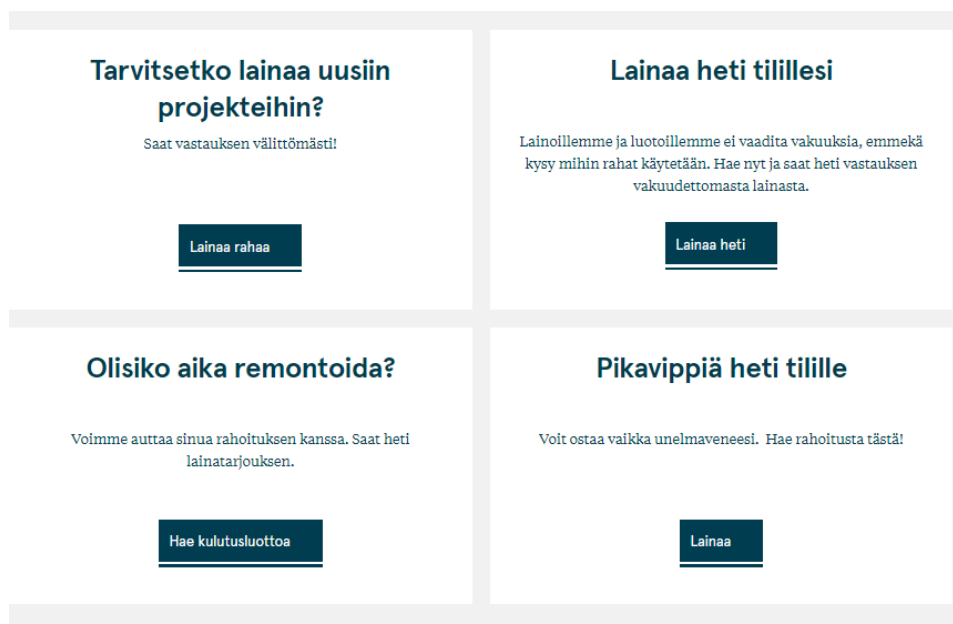
Syötettyään kaikki tiedot hakemukselle hakija voi tarkistaa tiedot ja lähettää hakemuksen hyväksyttyään ehdot ja luottotietojen tarkistamisen. Myös Svea Ekonomi kuuluu kyselyjärjestelmään, josta muita luottoja voi tiedustella, mikäli asiakas on muualtakin lainaa hakenut tai saanut. Tosin vielä tässä vaiheessa hakijan henkilöllisyyttä ei ole vahvistettu muuten kuin kysymällä henkilötunnuksen. Tämä luo riskin sille, että henkilötunnuksen tietävä

kolmas osapuoli voisi hakea lainaa toisen henkilön nimissä. Hakija ei myöskään vielä saa tietää luoton kustannuksia.

3.9 Bank Norwegianin kulutusluoton hakeminen verkkoalustassa

Bank Norwegian tarjoama 60 000 euron vakuudeton kulutusluotto on suurin Suomen markkinoilla saatavilla oleva kulutusluotto. Myös Bank Norwegian on kooltaan suomalaisia kilpailijoitaan huomattavasti suurempi. Hinnoittelu tarjottavassa kulutusluotossa on osittain siitä johtuen maltillisempaa. Hakijalle suoritetaan luottokelpoisuuskartoitus. Tämän jälkeen asiakas voi vasta saada tietoonsa hänelle mahdollisen lainan hinnan. Verkkosivulla kuitenkin on annettu esimerkkilaskelma 10 000 euron luotolle viiden vuoden takaisinmaksu ajalla. Korko todetaan henkilökohtaiseksi, mutta laskelman mukaan 13,99 prosentin nimelliskorolla, todellinen vuosikorko asettuu 16,51 prosenttiin. Tällöin lainan kuukausiera olisi 238 euroa. Nimelliskorko kuitenkin vaihtelee hakijasta riippuen 8,99 ja 22,49 prosentin välillä. Bank Norwegianista lainaa voi hakea Suomessa pysyvästi kolme viimeistä vuotta asunut vähintään 23-vuotias henkilö. Hakija ei tule olla maksuhäiriömerkintöjä. Ehdossa ei ole merkattuna minimivuosituloa, kuten Svea Ekonomilla. (Bank Norwegian 2018a.)

Kuvassa 3 esitetään Bank Norwegianin verkkosivuilla muutamia eri skenaarioita, jolloin lainalle saattaisi olla tarve. Tarpeestaan riippuen luotonhakija voi valita, mikä vastaa parhaiten tämän tilannetta. Jokainen valittavista linkeistä kuitenkin johtaa hieman harhaanjohtavasti samalle luottihakemukselle.

Kuva 3. Linkit luottihakemukselle (Bank Norwegian 2018b.)

3.9.1 Haettavan luoton tiedot

Lainahakemuksen ensimmäisessä vaiheessa valitaan haettavan luoton määrä, henkilötiedot henkilötunnuksineen, sekä yhteystiedot. Lisäksi tiedustellaan, onko lainalle tulossa rinnakkaishakijaa ja onko uudella lainalla tarkoitus kattaa olemassa olevaa velkaa. Mikäli lainaa haetaan yhteisvastuullisena, tulee syöttää myös henkilö- ja yhteystiedot rinnakkaishakijasta. Hakemuksen seuraavissa vaiheissa myös rinnakkaishakijan maksukykyä selvitetään.

3.9.2 Maksukyvyn kartoitus Bank Norwegianin verkkoalustassa

Hakemuksen vaiheessa 2 siirrytään maksukykyä kartoittaviin kysymyksiin. Siviilisäädyn valinta muuttaa lomaketta riippuen valinnasta. Hakijan jakaessa talouden toisen henkilön kanssa, joka hakemuksen mukaan on oletettavasti kumppani, tulee kumppaninkin kuukausitulot syöttää hakemukselle bruttomääräisenä, vaikka hakemuksella ei olisikaan rinnakkaishakijaa. Myös asumismuodon valinnalla on vaikutusta hakulomakkeeseen. Omistusasunnossa asuvan hakijan ei tarvitse lainkaan ilmoittaa vastikkeen määrää, kun vuokralalla tai työsuhdeasunnossa asuvan tulee ilmoittaa talouden kuukausittainen vuokrameno. Bank Norwegian tiedustelee lisäksi hakijan kansalaisuutta. Suomen kansalaisen ei tarvitse vastata tarkentaviin kysymyksiin, mutta muunmaalaisen tulee ilmoittaa kansalaisuutensa ja vuosien määrä, jonka hakija on virallisesti asunut Suomessa. Työsuhteesta luottihakemuksella tiedustellaan hieman muista tutkituista verkkoalustoista poiketen. Työsuhteen ja sosioekonomisen aseman ilmoittaminen on ikään kuin yhdistetty yhteen valintaan. Sekä yrittäjän että työsuhteessa olevan hakijan tulee ilmoittaa työsuhteen alkamisvuosi. Mikäli työsuhde on alkanut samana tai edellisenä vuonna, kun luottoa haetaan, tulee alkamiskuukausi lisätä. Määräaikaisen työntekijän ei kuitenkaan tarvitse lisätä työsuhteen päättymisajankohtaa. Omat kuukausitulonsa hakija ilmoittaa yhteenlaskettuna yhteen kenttään bruttomääräisenä (liite 8).

Kolmannessa vaiheessa kartoitetaan hakijan talouden velat. Velat ja lainat on jaoteltu neljään kategoriaan samaan tapaan kuin Svea Ekonomin verkkoalustassa. Velat ilmoitetaan vain määrällisinä, joten kuukausimenot ei tarvitse ilmoittaa lainkaan velkojen osalta. Hakemuksen perusteella lainojen yhdistely Bank Norwegianissa tuntuu olevan tärkeä osa laitoksen liiketoimintastrategiaa, sillä halua yhdistellä lainoja tiedustellaan hakijalta vielä toistamiseen hakemuksen kolmannen vaiheen lopussa. Lainojen yhdistelylle esitetään hakemuksella päätöksen tueksi argumentteja, joiden mukaan lainojen yhdisteleminen olisi hakijan kannalta kannattavaa.

Tiedot syötettyään hakija voi lähettää hakemuksen eteenpäin saadakseen lainatarjouksen. Haettavaa summaa voi vielä muuttaa hakemuksen viimeisessä vaiheessa. Annetut tiedot hakijan täytyy vielä vahvistaa oikeiksi ja antaa suostumuksensa luottotietojen tarkistamiseksi. Tämän lisäksi asiakas voi antaa suostumuksen Bank Norwegianille, jotta yhtiö voi tarkastaa ja lisätä tietoja asiakkaan hakemuksesta Asiakastiedon ylläpitämään luottokyselyjärjestelmään.

Ennen lainatarjouksen saamista hakijan henkilöllisyyttä ei varmenneta verkkopankkitunnistuksella. Myöskään hakijan tulotietojen todentamista ei vaadita liittämällä hakemukselle palkkatodistusta.

3.10 Tutkimustulokset

Maksukyvyn varmistaminen hakijalta saaduista dokumenteista tai luotonantajan sisäisistä järjestelmistä on tutkimusongelmien vastausten keskiössä. Tutkimuksesta saadun tiedon perusteella voidaan sanoa, että pikavippiyritysten kriteerit verrattuna talletuspankkien kriteereihin eroavat toisistaan. Tutkimus osoittaa, että maksukyvyn kartoitus tutkimuksen pikavippiyrityksissä ei ole yhtä huolellista kuin talletuspankeissa. Poikkeuksen sääntöön tekee pikavippiyrityksistä OPR-Vakuus Oy, joka ainoana tutkituista pikavippiyrityksenä pyytää luotonhakijoiltaan materiaalia rahaliikenteen selvittämiseksi.

Tutkittujen pikavippiyritysten harjoittama liiketoiminta on täysin laillista ja kyseiset yritykset suorittavat hakijan luottokelpoisuuden arvioinnin tämän hetkisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Talletuspankkien täytyy hallita vakavaraisuuttaan Finanssivalvonnan edellyttävällä tavalla, minkä vuoksi myös luotonmyöntökriteereiden näiden yhtiöiden osalta on oltava tiukemmat kuin pikavippiyritysten, joiden toiminta ei edellytä toimilupaa. Vakuudeton luotonanto talletuspankin kuluttaja-asiakkaille on riskitasoltaan verrattain korkeaa, esimerkiksi vakuudellisissa lainoissa rahoittajan asemaa turvataan lainan vakuuksilla. Vakavaraisuuden hallintavaatimuksista johtuen, tulee maksukyky varmistaa huolellisemmin luottoriskin minimoimiseksi.

Talletuspankkien valvonnasta johtuvat vaatimukset heijastuvat myös pankkien vastuullisen luotonannon periaatteisiin. Vastuullisessa luotonannossa tulee huomioida asiakkaan etu ja tehdä luottopäätös sen mukaan. Faktaperusteisen tiedon saaminen luotonhakijasta on edellytys vastuullisen luottopäätöksen tekemiseksi. Asiakkaan edun mukainen luottopäätös ilman tätä tietoa on vähintäänkin hankalaa. Maksukyvyn kartoituksessa rahavirtojen todentaminen nousee vastuullisuuden näkökulmasta avainasemaan.

Tutkimuksen perusteella on enemmänkin kyse pikavippiyritysten halusta ylläpitää mahdollisimman kustannustehokkaita luotonantoprosesseja kuin hidastaa omia prosessejaan vaatimalla lisäselvityksiä tuloista tai veloista. Rahavirtojen todentavien dokumenttien käsittely on pääosin manuaalilyötä, jolloin luottopäätöksiä ei voitaisi tehdä täysin koneellisesti. Manuaalilyö lisää työvoimakustannuksia, laskee tehokkuutta, kun nopea automatisoitu luotonantoprosessi hidastuu. Nimensä mukaisesti pikavippiyrityksiltä luoton hakijat odottavat nopeutta.

Tutkimuksessa ilmeni, että valtaosa tutkituista pikavippiyrityksistä ei pyydä luottopäätöksen tueksi hakijalta dokumentaatiota tuloista tai vahvista käsitystään hakijan veloista pyytämällä viimeisintä verotuspäätöstä. Mikäli hakijasta ei löydy tietoa negatiivisesta luottorekisteristä taikka positiivisen kyselyjärjestelmän kautta, voidaan todeta, että pikavippiyrityksessä puoltavan luottopäätöksen antaminen perustuu tällöin ainoastaan luottamukseen. Talletuspankin etu hakijan rahaliikenteen tuntemisessa korostuu tässä, sillä omista asiakkaistaan hakijan rahaliikennettä vahvistavaa tietoa talletuspankki ei tarvitse sisäisten järjestelmien vuoksi. Tällöin luottopäätöksen tekeminen ei perustu ainoastaan, vaan luottopäätös voidaan tehdä rationaalisimmin perustein. Olisi myös väärin ajatella, että vain pikavippiyritys voi arvioida maksukyvyn väärin ja sitä kautta kiihdyttää kuluttajan ylivelkaantumista. Myöskään talletuspankkien prosessit eivät ole täydellisiä, mutta tutkimuksen perusteella ne vastaavat paremmin luottoriskin pienentämiseen kuin pikavippiyrityksillä.

Tulosten valossa maksukyvyn kartoittamisen huolellisuus, sekä luottojen hinnat korreloivat, eivät niinkään toisiaan, vaan liiketoiminta- ja ansaintamallia. Mitä laajemmin rahoittamista luotonantaja harjoittaa, sen edullisempi luoton hinta ja huolellisempi maksukyvyn kartoittaminen sitä haettaessa on. Poikkeuksen tekee OPR-Vakuus Oy:n Ostosraha-palvelu, jossa haetun luoton hinta on kaikkein kallein, vaikka maksukykyä kartoitetaan huolellisemmin kuin muissa tutkituissa pikavippiyrityksissä. Talletuspankkien korkomarginaalit ja todelliset vuosikorot vakuudettomissa kulutusluotoissa olivat tutkimuksen mukaan järjestään edullisemmat kuin pikavippiyrityksillä, joista hinnat saatiin joko esimerkkilaskelmasta tai luottihakemukselta ilman luottihakemuksen lähettämistä. Talletuspankkien liiketoiminta ei nojaudu ainoastaan vakuudettomaan luotonantoon ja siitä saataviin katteisiin. Pankkien päivittäispalvelut, vakuudelliset lainat ja sijoituspalvelut muodostavat valtaosan yhtiöiden henkilöasiakkailta tulevista katteista.

4 Pohdinta

Tässä luvussa reflektoin saatuja tutkimustuloksia. Esitän kehitysehdotuksia ja arvioin tutkimustulosten luotettavuutta. Arvioin vielä opinnäytetyöprosessia ja esitän ajatuksia, miten tutkimusta voitaisiin jatkaa tai laajentaa.

4.1 Tutkimustulosten reflektointi

Mielestäni seuraava askel kuluttajan ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi ja maksukyvyn varmistamiseksi riippuu siitä, mihin suuntaan Suomen lainsäädäntöä saadaan muokattua vakuudettomien kulutusluottojen kustannusten ja kuluttajan maksukyvyn arvioinnin osalta. Aloitteet niin korkokaton laajentamiseksi yli 2 000 euron luottoihin kuin positiivisen luottorekisterinkin saamiseksi Suomeen on tehty. Aika lopulta näyttää, mihin suuntaan maksuhäiriöisten henkilöiden lukumäärä alkaa kehittyä, mikäli muutokset toteutuvat. Ilman valtiojohtoisen puuttumisen lisäämistä pikavippiyritysten toimintaan kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnissa, merkittävää positiivista kehitystä maksuhäiriöisten henkilöiden määrässä ei varmaankaan tulla näkemään. Lainsäädäntö luottokelpoisuuden arvioinnissa jättää mielestäni liian paljon varaa soveltamiselle, sillä maksukyvyn varmistaminen dokumentaation kautta ei ole pakottavaa. Tällä hetkellä luoton antaja voi itse päättää jättääkö luottokelpoisuuden arvioinnin luottamustasolle vai tekeekö se faktaperustaisen luottopäätöksen. Vaikka pikavippiyritykset voivat käyttää kyselyjärjestelmää hyödykseen, ei se ole vedenpitävä, sillä kaikista hakijoista ei sieltä tietoa löydy.

Tutkimuksen tarkoituksena ei ollut hyökätä laillista liiketoimintaa harjoittavien pikavippiyritysten kimppuun, vaan tutkia, miten luottokelpoisuutta arvioidaan, löytyykö siitä puutteita ja miten mahdollisia puutteita voitaisiin korjata nykytilanteessa. Mielestäni puutteita löytyi, joista tärkeimmät ovat henkilöllisyyden varmistamattomuus ennen luottihakemuksen lähettämistä ja se, että dokumentaatiota rahaliikenteestä vaaditaan vain harvan pikavippiyrityksen tapauksessa. Tutkimushavaintojen perustella myös kyselylomakkeet antavat tilaa luotonantajan tulkinnalle asiakkaan maksukyvyistä. Tulojen ja menojen yksityiskohtainen tiedusteleminen antaa luotonantajalle paremman kuvan, esimerkiksi tulolajien verotuksesta ja tulovirran jatkuvuudesta, jos hakija saa lapsilisää tai muita määräaikaista etuusia. Mielestäni tutkittujen pikavippiyritysten tulisi vastuullisen luotonannon nimissä olla huolellisempia. On eri asia asettaa hinta korkeammaksi ja olla vastuullinen luotonannossa kuin pyrkiä voiton maksimointiin alemmalla hinnalla, jos asiakkaan luottokelpoisuuden arviointi on huolimatonta.

Viime kädessä on asiakkaasta kiinni, kuinka paljon hän on valmis luotosta maksamaan. Hätäisen luottopäätöksen tekemisen sijaksi huoleellisempi kuluttajan maksukyvyn arviointi on mielestäni ennemminkin mahdollisuus kuin uhka yritystoiminnalle. Uskon, että maksukyvyn huolellinen arviointi luo pohjan kestäväälle ja pitkäaikaiselle asiakassuhteelle, jossa hyvin alusta loppuun saakka hoidettu luottosuhde saattaa tuoda saman asiakkaan takaisin uuden luoton merkeissä. Vastuullisuuden kasvattaminen kuitenkin saattaisi heikentää asiakaskokemusta nopeuden näkökulmasta. Kielteisten luottopäätösten määrä pikavippiyrityksissä todennäköisesti kasvaisi vastuullisuuden myötä. Kielteistä luottopäätöstä asiakas ei aina osaa nähdä oman etunsa mukaisena.

Pikavippiyritykset tuovat markkinoille kuitenkin tervettä kilpailua. Vanhanaikainen asetelma, jossa talletuspankin dominoivat rahoitusmarkkinoita on väistymässä, kun nykyaikaiset pikavipit ja vertaislainaus-sivustot kasvattavat markkinaosuuksiaan. Kilpailun ja tarjonnan lisääntyminen laskee luottojen hintoja keskimääräisesti ja vahvistaa kuluttajan asemaa rahoituksen kysyjänä.

4.2 Kehitysehdotuksia

Mielestäni lainsäädäntöä ollaan viemässä oikeaan suuntaan ylivelkaantumisen ja maksuhäiriöisten henkilöiden määrän pienentämiseksi. Toisaalta lakeja voitaisiin tarkentaa entisestään, jotta kaikkien rahoitusyhtiöiden maksukykyä kartoittavat menetelmät saataisiin yhteneväisiksi. Lakiin voitaisiin lisätä vaatimus, jonka mukaan rahoittavan yrityksen tulee varmistua hakijan todellisista tulovirroista ennen lainapäätöksen tekemistä.

Mainonta on tällä hetkellä osa ongelmaa ja se on luonteeltaan aggressiivista. Bank Norwegianin verkkosivuilla asiakasta johdatellaan saman tuotteen valintaan asiakkaan tarpeestaan riippumatta. (kts. Kuva 3.) Tämän kaltainen toiminta on mielestäni eettisyydeltään harmaalla alueella ja vastaa huonosti vastuullisen luotonannon periaatteita. Kuluttajaliitto onkin ehdottanut korkeariskisten pikaluottojen mainonnan kieltämistä kokonaan. Näin on toimittu myös Alankomaissa kesästä 2017 lähtien. (Kuluttajaliitto 2018.)

Iso osa luottojen hinnasta koostuu muista kuin korkokustannuksista. Korkeat avauspalkkiot ja tilinhoitomaksut ovat osa monisyistä ongelmaa. Todellisen vuosikoron käsite voi olla osalle kuluttajista vaikea ymmärtää. Jos korkokustannuksia voitaisiin lisätä sillä edellytyksellä, että muista lainan kuluista luovuttaisiin, olisi lainojen todelliset kulut helpommin ymmärrettävissä. Tällöin kuluttaja voisi verrata tarpeeseensa sopivia luottoja pelkän koron

perusteella. Kuluttajan päätös rahoitusyhtiötä valittaessa helpottuisi, kun lainojen kustannukset olisivat täysin yhteismitallisia. Kuluttajaliiton ehdotus olisi laajentaa korkokatto koskemaan myös lainan muita kustannuksia. (Kuluttajaliitto 2018.)

Maksuhäiriöisten ihmisten lukumäärästä hämmentyneenä tulkitsem, että suomalaisten taloudenlukutaidossa ja -hallinnassa on puutteita, joita tulisi pyrkiä paikkaamaan jo peruskouluasteella. Mielestäni velkaantumisen käsite tulee suomalaiselle kuluttajalle eteen kovin myöhään – usein vasta opintolainaa haettaessa. Monelle lainanhakijalle velkaantumisen perustermistö, kuten korkomarginaali ja viitekorko ovat vieraita, joka kielii mielestäni puutteista suomalaisen kulutusyhteiskunnan yleissivistävässä koulutuksessa.

Myös hylkäävä luottopäätös tulisi kuluttajan nähdä herättävänä asiana. Se ei tarkoita, että kuluttajan tulisi asettaa omalle taloudelleen yhtään enempää painetta ottamalla vastaan vielä kalliimpaa luottoa toiselta rahoittajalta, vaan tilaisuutena tehdä muutoksia oman talouden hallinnassa vielä, kun varsinainen vahinko ei ole päässyt eskaloitumaan ongelmaksi asti. Oman näkemykseni mukaan vastuullisimman luottopäätöksen kuluttaja saa tällä hetkellä omasta talletuspankistaan. On toki mahdollista, että kuluttajan talletuspankilla ei ole tuotevalikoimassaan lainkaan asiakkaan tilanteeseen sopivaa luottoratkaisua, jolloin on luontevaa, että luottoa haetaan muualta.

4.3 Tutkimuksen luotettavuus

Mielestäni tutkimus antaa yleiskuvan maksukyvyn kartoittamisesta erilaisten rahoitusyhtiöiden verkkoalustoissa. Saatuja tuloksia ei voida kuitenkaan yleistää kaikkiin pikavippiyri-tyksiin tai talletuspankkeihin liiketoimintamallien suurien eroavaisuuksien vuoksi. Tutkimusongelmiin löydettiin vastaukset. Maksukyvyn kartoittavat kysymykset ovat muodoltaan samankaltaisia, mutta niiden yksityiskohtaisuus eroaa yhtiöstä riippuen. Kaikista tutkituista yrityksistä ei saatu hakijaprofiililla luoton hintaa selville ilman luottohakemuksen lähettämistä. Tämä heikentää tutkimuksen luotettavuutta, kun tutkittujen yritysten hinnoittelua ei voitu vertailla keskenään tarkasti. Tutkimusmateriaalia saatiin verkkoalustoista kohtalaisen pienellä vaivalla, joten tutkittavia yrityksiä olisi voinut olla mukana vieläkin enemmän reliabilityn lisäämiseksi.

4.4 Jatkotutkimusideoita

Vastaava tutkimus voitaisiin suorittaa jatkuvista vakuudettomista kulutusluotoista. Suomalaisia yrityksiä löytyi enemmän, joiden palveluvalikoimasta löytyy jatkuvia maksimissaan 2 000 euron suuruisia kulutusluottoja. Olisi mielenkiintoista rajata tutkimus vain suomalaisiin yrityksiin. Uskon, että saadut tutkimustulokset vaihtelisivat rajummin, sillä ainoastaan

pienempiä luottoja tarjoavia yrityksiä Suomessa on paljon, eikä niiden toiminta vaadi toimilupaa.

Mikäli lakimuutokset korkokaton laajentamiseksi yli 2 000 euron lainoihin ja positiivisen luottorekisterin saaminen Suomeen tosiaan toteutuu, mielenkiintoisen jatkotutkimuksen saisi varmasti aikaan muutoksien vaikutuksista maksuhäiriöisten määrään ja maksukyvyyn kartoittamiseen tutkituissa yrityksissä. Olisi lisäksi mielenkiintoista selvittää, hakeeko kuluttaja ensisijaisesti luottoa muualta kuin omasta talletuspankistaan ja mistä syystä. Tällainen tutkimus tulisi todennäköisesti toteuttaa syvähaastatteluin.

4.5 Opinnäytetyöprosessi

Ennen kuin opinnäytetyön varsinainen tekeminen alkoi, tuskailin aiheen valinnan kanssa melko kauan. Mieleisen aiheen löydyttyä, oli varsinainen kirjoittaminen ja tutkiminen mielekästä ja nopeaa. Aihe on ajankohtainen ja talletuspankkien osalta minulle tuttu päivätyn kautta. Aihe ja tutkimusmenetelmä myös mahdollistivat havainnoinnin niin rahoittajan kuin kuluttajankin näkökulmasta, joka minulle oli iso motivoiva tekijä. Tutkittavaa materiaalia oli helppo hankkia, mutta osoittautui hankalaksi löytää niistä tutkimusongelmien selvittämiseksi merkittäviä eroavaisuuksia. Myös kirjallisten ajankohtaisten lähteiden löytäminen osoittautui vaikeammaksi kuin osasin olettaa. Uskon sen johtuvan pääasiassa siitä, että kuluttajaluotottaminen elää murrosvaihetta ja nyt kirjoitettu tieto ei välttämättä säily relevanttina kovin pitkään.

Vaikka minulle oli haaste säilyä objektiivisena tutkimusta tehdessäni oman taustani takia, opinnäytetyön tekeminen avasi katsettani pikavippiyritysten osalta. Heidän toiminnassaan on edelleen mielestäni puutteita, mutta näkemykseni on kääntynyt positiivisempaan suuntaan. Positiivisen kyselyjärjestelmä oli minulle ennestään vieras. Mielestäni järjestelmän olemassa olominen ja sen käyttö kielii rahoittamien yritysten halusta olla jossain määrin vastuullisia toimijoita rahoitusmarkkinoilla. Uskon, että käynnissä olevat muutokset Suomen lainsäädäntöön muovaavat yritysten toimintaa edelleen vastuullisemmaksi ja jään innolla odottamaan, miten vakuudeton luotonanto muuttuu niiden seurauksena. Mielestäni tutkimustani voisi käyttää, esimerkiksi talouskasvatuksessa koulutusmateriaalina tai pikavippiyrityksissä rakentavana kritiikkinä toiminnan kehittämisen näkökulmasta.

Lähteet

Aktia 2018. Aktia Käyttölaina – lainaa ilman takaajia tai vakuuksia. Luettavissa: <https://www.aktia.fi/fi/lainat/kayttolaina>. Luettu 28.4.2018.

Aktia 2018. Aktia Käyttölaina. Verkkopankki. Luettavissa: <https://aktiawallet.fi/wallet/#/credit-products/walletconsumerloan/apply/form>. Luettu: 28.4.2018

Asiakastieto 2018a. Tuoreimmat tilastot. Luettavissa: <https://www.asiakastieto.fi/web/fi/asiakastieto-media.html>. Luettu: 8.5.2018.

Asiakastieto 2018b. Tietoa positiivisista luottotiedoista. Luettavissa: <http://www.asiakastieto.fi/pdf/positiiviset-luottotiedot-tietoa.pdf>. Luettu: 6.5.2018.

Bank Norwegian 2018a. Vakuudeton kertalaina pankista alkaen 1.000 eur. Luettavissa: <https://www.banknorwegian.fi/Laina/Edullista-vakuudetonta-pankkilainaa>. Luettu 10.5.2018.

Bank Norwegian 2018b. Laina. Luettavissa: <https://www.banknorwegian.fi/Laina>. Luettu: 10.5.2018.

Ferratum 2018. Positiivinen luottorekisteri on kuluttajan puolella. Luettavissa: <https://www.ferratum.fi/blog/positiivinen-luottorekisteri-suojaa-kuluttajaa>. Luettu 25.4.2018.

Finanssialan Keskusliitto 2015. Hyvä pankkitapa. Luettavissa: http://www.finanssiala.fi/materiaalit/Hyva_pankkitapa.pdf. Luettu: 10.5.2018.

Finanssivalvonta 2014. Yleisimpiä kysymyksiä pikaluotoista. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Lainat/Kuluttajaluotot/Pages/Pikavipit.aspx>. Luettu: 10.5.2018.

Finanssivalvonta 2017. Asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen. Luettavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Finanssialan_palveluita/Pages/asiakkaan_tunnistaminen.aspx. Luettu: 29.4.2018.

Helsingin Sanomat 2015. Asiantuntijat ehdottavat: positiivinen luottorekisteri auttaisi ehkäisemään suomalaisten velkaongelmia. Luettavissa: <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000002790034.html>. Luettu: 25.4.2018.

Helsingin Sanomat 2017. Kulutusluotoissa uusin bisnes on järjestellä velkakierteeseen joutuneiden kulutusluottoja: "Meiltä ei enää saa lisää rahaa television ostoon". Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000005285124.html>. Luettu 23.4.2018.

Kontkanen, E. 2011. Pankkitoiminnan käsikirja. Bookwell Oy. Jyväskylä.

Kuluttajaliitto 2018. Kuluttajaliiton ehdotuksia Suomen lainsäädännön kehittämiseksi. Luettavissa: <https://www.kuluttajaliitto.fi/pikavipit/>. Luettu: 12.5.2018.

Laki korkokatosta 15.3.2013/207.

Laki velallisen epärehellisyydestä 31.1.2006/61.

Laki velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus 15.3.2013/207.

Maksu myöhässä 2018. Saitko perintäkirjeen? Luettavissa: http://maksu-myohassa.fi/saitko_perintakirjeen/#haaste. Luettu: 25.4.2018

Miller, T. 14.9.2017. Blogi: Mitä se vastuullinen luotonanto oikein on? Luettavissa: <https://www.nordea.com/fi/media/uutiset-ja-lehdistotiedotteet/12-09-2017-mita-se-vastuullinen-luotonanto-oikein-on.html>. Luettu 26.4.2018.

Nordax Bank 2018. Lainaa jopa 50.000 euroa. Luettavissa: <https://www.nordax.fi/lainaa/>. Luettu: 1.5.2018.

Nordea 2018. Joustoluotto – vakuudeton laina. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/lainat/kulutusluotot/joustoluotto.html>. Luettu: 26.4.2018.

Ostosraha 2018. Ostosraha.fi – Hae lainaa 400-10 000 €. Luettavissa: <http://www.ostosraha.fi/lainaa>. Luettu: 6.5.2018.

Osuuspankki 2018a. Täsmäluotto. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/lainat-ja-asunnot/kulutusluotot/tasmaluotto>. Luettu: 30.4.2018.

Osuuspankki 2018b. Vastuullinen rahoittaminen. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus-liiketoiminnassa/rahoittaminen>. Luettu: 30.4.2018.

Pohjola, M. 2012. Taloustieteen oppikirja. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Salkunrakentaja 2017. Tuleeko positiivinen luottorekisteri? Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/12/tuleeko-positiivinen-luottorekisteri/>. Luettu: 25.4.2018.

S-pankki 2018. S-laina. Luettavissa: <https://www.s-pankki.fi/fi/lainat-ja-luotot/s-laina/>. Luettu: 25.4.2018.

Suomen Pankki 2017. Vakuudettomien kulutusluottojen määrä kasvanut nopeasti. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/tiedotehistoria/2017/vakuudettomien-kulutusluottojen-maara-kasvanut-nopeasti/>. Luettu: 23.4.2018.

Svea Ekonomi 2018. Lainaa jopa 50 000 euroa – hintatakuulla. Luettavissa: <https://www.svea.com/FI/fi/kuluttajat/lainat/kulutuslaina/>. Luettu 10.5.2018.

Talouselämä 2018. Kuluttajien maksuhäiriöt jälleen selvässä kasvussa – häiriöt kasaantuvat samoille henkilöille. Luettavissa: <https://www.talouselama.fi/uutiset/kuluttajien-maksuhairiot-jalleen-selvassa-kasvussa-hairiot-kasautuvat-samoille-henkiloille/7697998e-1d4a-357c-8ef5-54832e7b749d>. Luettu: 25.4.2018.

Taloussanomat 2011. Tällaista lainaa ei olisi pitänyt antaa. Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000001708397.html>. Luettu: 25.4.2018.

Taloussanomat 2016. Korkokatto ei nitistänyt pikavippifirmoja – yhtiöt takovat ennätystuloksia. Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000001918788.html>. Luettu: 26.4.2018

Tilastokeskus 2018. Palkansaajien ansiot nousivat 0,2 prosenttia. Luettavissa: https://www.stat.fi/til/ati/2017/04/ati_2017_04_2018-02-06_tie_001_fi.html. Luettu: 25.4.2018.

Uusi Suomi. 2013. Uusi laki tappoi jo 60 yritystä: Pikavippibisnes katoaa Suomesta. Luettavissa: <https://www.uusisuomi.fi/raha/60033-uusi-laki-tappoi-jo-60-yritysta-pikavippibisnes-katoaa-suomesta>. Luettu: 26.4.2018.

Valtioneuvosto 2018. Ministeri Häkkänen: Pikavippien sääntelyyn tulee kiristyksiä – Korkokatto myös yli 2 000 euron luottoihin. Luettavissa: http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410853/ministeri-hakkanen-pikavippien-saantelyyn-tulee-kiristyksia-korkokatto-myos-yli-2000-euron-luottoihin. Luettu: 26.4.2018.

Vippi 2018. Edullinen kulutusluotto tilille 24/7. Luettavissa: <https://www.vippi.fi/kulutusluotto>. Luettu: 5.5.2018.

Liitteet

Liite 1. Nordean Joustoluottihakemuksen hakijan tiedot

Joustoluottihakemus

Luoton tiedot	Hakijan luotot	Hakijan tiedot	Vahvistaminen	Vahvistettu
---------------	----------------	----------------	---------------	-------------

Hakijan tiedot

Nimi:

Osoite:

Asumismuoto:

Muuttanut nykyiseen asuntoon:

Siviilisääty:

Asevelvollisuus:

Jos lykätty, mihin asti:

*

Pakollinen

*

Vuokra-asunto

*

kuukausi:

Lokakuu

vuosi:

2015

*

Avoliitto

*

Suoritettu

*

kuukausi:

Valitse...

vuosi:

Työtilanne

Ammattiluokka:

Työsuhde:

Ammatti tai tehtävä yrityksessä:

Nykyinen työnantaja:

Työnantajan toimiala:

Nykyinen työsuhde alkoi:

Työsuhteen keskeytyminen:

*

Valitse...

*

Vakituisen työsuhde

*

*

*

Valitse...

*

kuukausi:

Valitse...

vuosi:

Valitse...

asti:

kuukausi:

Valitse...

vuosi:

Tulot

Palkat ja eläkkeet, brutto:

Palkat ja eläkkeet, netto:

Muut tulot, brutto:

Muut tulot, netto:

Pääpankkisuhde:

*

/kk

*

/kk

/kk

/kk

*

Nordea

Edellinen

39

Liite 2. Aktian Käyttölainan lainanhakijan tiedot

Lainanhakijan tiedot

Pääasiallinen pankkiasiakkuuteni on Aktiassa ?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

Henkilötunnus

00000-00000

Etunimi

Sukunimi

Kansalaisuus

Katuosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Sähköposti

?

Sähköposti uudelleen

Puhelin

Kieli

- ☒ Suomi
☐ Ruotsi

Siviilisääty

Valitse ▼

Koulutustaso

Valitse ▼

Sosioekonominen asema

Valitse ▼

Asumismuoto

Valitse ▼

Asuntoon muuttoaika

Kuukausi ▼

Vuosi ▼

Olen poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö

- ☐ Kyllä
☐ Ei

Työsuhteen tiedot

Työsuhteen muoto

Vakituinen

Työnantajan/Oman yrityksen nimi

Yritys Oy

Tehtävä / ammatti

Myyjä

Työsuhde alkanut

helmikuu

2017

Edellinen työnantaja

Yritys Oy

Edellisen työsuhteen alkamisaika

Kuukausi

Vuosi

Edellisen työsuhteen päättymisaika

Kuukausi

Vuosi

Ei aikaisempaa työsuhdetta

Tulo- ja menotiedot

Täytä vain hakijan oma osuus tuloista ja menoista.

Bruttopalkkatulot (ennen veroja) ?

2000

€/kk

Nettopalkkatulot (verojen jälkeen) ?

1500

€/kk

Muut bruttotulot (ennen veroja) ?

350

€/kk

Muut nettotulot (verojen jälkeen) ?

200

€/kk

Asumiskulut (pois lukien lainat) ?

650

€/kk

Asuntolainakustannukset ?

500

€/kk

Muut lainanhoitokustannukset ?

200

€/kk

Asuntolainat yhteensä

145000

€

Muut lainat ja luotot yhteensä

15000

€

Luottokortti toisessa pankissa

☐ Kyllä

☐ Ei

Liitteet

Nopeuta lainahakemuksen käsittelyä lataamalla viimeisin palkka-/tulotositteesi ja viimeisin vahvistettu verotuspäätöksesi erittelyosa luottopäätöstä varten.

Voit ladata liitteet myös jälkikäteen antamaasi sähköpostiosoitteeseen lähetettävän linkin kautta.

Huomioithan, että lainahakemuksen käsittelyä ei aloiteta ennen kun tarvittavat liitteet on ladattu hakemuksen liitteeksi.

Mikäli sinulla ei ole dokumenttia sähköisenä, voit skannata sen tai kuvata sen esimerkiksi puhelimesi kameralla. Hyväksytyt tiedostomuodot ovat PDF, JPG ja PNG. Tiedoston maksimikoko on 5 MB.

Lataa palkka-/tulotosite

Lataa verotuspäätös

Yhteenveto

Lainasumma	10 000 €
Laina-aika	60 kk
Kiinteä kuukausierä	189 – 223 €
Todellinen vuosikorko	5,39 – 12,9 %

Lainahakemuksen täytettyäsi saat lopullisen lainatarjouksen, jossa sinulle määritetään henkilökohtainen korkomarginaali ja siihen perustuva kiinteä kuukausierä. Lainatarjouksen voit hyväksyä verkkopankkitunnuksillasi.

Luoton korko on 3 kk euribor + henkilökohtainen marginaali väliltä 4,5 – 11,5 %, tilinhoitopalkkio 3,9 euroa/kk ja avausmaksu 60 euroa.

Ehtojen hyväksyminen

- ☐ Annan toimeksiannon luotonantajalle kerätä ja käsitellä muilta luotonantajilta saatavia tietoja aikaisemmista luotoistani luottihakemuksen käsittelyä varten. Annan suostumukseni sille, että luotonantaja luovuttaa näitä minua koskevia tietoja luotoistani. Näitä tietoja luotonantaja kysyy Suomen Asiakastieto Oy:n ylläpitämän teknisen kyselyjärjestelmän avulla järjestelmään osallistuvilta yhtiöiltä. [LISÄTIETOJA](#)

Aktia käyttää luottoa myöntäessään ja valvoessaan sitoumuksen antajan luottotietoja. Aktia Pankki Oyj tai sen käyttämä asiamies/luotonvälittäjä hankkii luottotiedot Suomen Asiakastieto Oy:n luottotietorekisteristä. Aktia saattaa myös tarkistaa sitoumuksen antajan pankissa olevia maksuliikennetietoja.

Liite 3. Vippi.fi kulutusluottohakemuksen asiakastietokysymykset

Asiakastiedot

Asuminen

Asumismuoto* Pääasiallinen asumismuoto	Asumistyyppi* Pääasiallinen asumistyyppi
Talouden koko*	

Koulutus ja työtilanne

Koulutus* Viimeisin tutkinto	Työtilanne*
---------------------------------	-------------

Taloudellinen tilanne

Henkilökohtaiset tulot*	Talouden tulot*
-------------------------	-----------------

Omaisuus* Henkilökohtaisen omaisuuden yhteenlaskettu määrä. Omaisuudeksi katsotaan auto, osakkeet, asunto, vene, kesämökki, tai muut rahanarvoinen omaisuus.	Menot* Henkilökohtaisten kuukausittaisien kulujen (vuokra, vastike, sähkö, verkkoyhteys, puhelin jne.) määrä.
---	--

Henkilökohtaiset tulonlähteet

☐ Palkka	☐ Opintotuki	☐ Sosiaalivastus	☐ Vuokratuki
☐ Eläke	☐ Työttömyyskorvaus	☐ Muut tulot	

Lainat

Lainat* Henkilökohtaisten lainojen (pienlainat, asuntolaina, autolaina, luottokorttilainat jne.) määrä.	€
--	---

KESKEYTÄ

JATKA

Liite 4. Vippi.fi kulutusluoton vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot

VAKIOMUOTOISET EUROOPPALAISET KULUTTAJALUOTTOTIEDOT

1. Luotonantajan henkilöllisyys ja yhteystiedot

Luotonantaja: Osoite: Puhelinnumero: Sähköpostiosoite: Internet-osoite:	Tact Finance Oyj, 2360614-4 Lemminkäisenkatu 46, 20520 TURKU 010 219 5500 asiakaspalvelu@saldo.com www.saldo.com
---	--

2. Kuvaus luoton pääominaisuuksista

Luottotyyppi:	Kertaluotto
Luoton kokonaismäärä: <i>Tämä tarkoittaa luottorajaa tai luottosopimuksen mukaisesti käyttöön annettavaa kokonaissummaa.</i>	5 000,00 €
Nostoa koskevat ehdot: <i>Tämä tarkoittaa, miten ja milloin rahat ovat saatavissa.</i>	Lainanmyöntäjä maksaa myönnetyn lainan määrän kokonaisuudessaan lainansaajan ilmoittamalle pankkitilille lainasopimuksen allekirjoituksen jälkeen.
Luottosopimuksen voimassaoloaika:	43 kuukautta
Maksuerät ja tarvittaessa se järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen:	Maksettavana on seuraavaa: Maksuerän suuruus 199,00 € EUR Maksuerien määrä 43 kappaletta Maksuväli 1 kuukausi Ensimmäinen eräpäivä Korko ja/tai muut maksut on maksettava seuraavasti: Maksuerän yhteydessä sovitun eräpäivän mukaan.
Maksettava kokonaismäärä: <i>Tarkoittaa lainapääoman määrää sekä korkoja ja mahdollisia luottoon liittyviä muita kustannuksia.</i>	Arvioitu maksettava kokonaismäärä muodostuu seuraavasti: Pääoma 5 000,00 €, korko 2 512,79 €, avauspalkkio 700,00 € ja kulut 343,57 €.
Vaadittavat vakuudet: Tässä kuvataan vakuus, joka teidän on annettava luottosopimuksen yhteydessä	Luotto on vakuudeton

3. Luoton kustannukset

Lainakorko tai tarvittaessa sopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	Lainan korko on kiinteä 21,42 % koko laina-ajan.
Todellinen vuosikorko: <i>Kokonaiskustannukset ilmaistuina vuosikorkona luoton kokonaismäärälle. Todellisen vuosikoron perusteella on helpompi vertailla erilaisia tarjouksia.</i>	Saldo kertaluoton todellinen vuosikorko on 38,2 %. Todellinen vuosikorko sisältää luoton avauspalkkion 700,00 €, kuukausittaisen tilinhoitokulun 7,99 € ja kiinteän koron 21,42 %.
Onko luoton saamiseksi yleensä tai markkinoiduin ehdoin otettava: - vakuutus - tehtävä muu lisäpalvelua koskeva sopimus <i>Jos näiden palvelujen kustannukset eivät ole luotonantajan tiedossa, ne eivät sisälly todelliseen vuosikorkoon.</i>	Ei Ei

Muut kustannukset

Kaikki muut luottosopimuksesta johtuvat kustannukset:	<ul style="list-style-type: none"> - Paperilasku 1,99 EUR - Maksuvapaa kuukausi 30,00 EUR - Eräpäivän muutos 10,00 EUR - Laskutustavan muutos 5,00 EUR - Lyhennyserän muutos 30,00 EUR - Lainansaajan pyynnöstä toimitettava ensimmäinen korko- ja saldotodistus 0,00 EUR ja seuraavat min. 35 EUR tai 70 EUR/tunti/todistus - Lainansaajan yhteystietojen hankkiminen 15,00 EUR - Selvitystyö asiakkaan pyynnöstä min. 35 EUR tai 70 EUR/tunti - Liikasuorituksen palauttaminen 10,00 EUR - Viitteettömän maksusuorituksen selvittäminen 10,00 EUR - Lainan nosto heti 0,99% lainasummasta - Lainan nosto 6 tunnin kuluessa 0,79% lainasummasta - Lainan normaalinosto 48 tunnin kuluessa 0,00 EUR.
Edellytykset, joiden mukaisesti edellä mainittuja luottosopimuksen kustannuksia voidaan muuttaa:	<p>Luotonantajalla on oikeus muuttaa maksuja ja palkkioita. Luotonantaja voi korottaa luotosta perittäviä luottosopimuksen mukaisia maksuja tai palkkioita viranomaispäätöksestä tai määräyksestä taikka lainsäädännön muutoksesta johtuvalla perusteella kustannusmuutosta vastaavasti, jos muutosperuste koskee suoraan kyseistä luottosopimusta. Maksun tai palkkion korotus ei saa olla suurempi kuin luotonantajalle aiheutunut tosiasiallinen lisäys kustannuksissa, joiden johdosta maksua tai palkkiota luottosopimuksen mukaan peritään. On kuitenkin riittävää, että maksun muutos vastaa likimääräisesti tosiasiallisten kustannusten määrän lisäyksiä.</p> <p>Luotonantajan oikeus edellä mainittuun korotukseen lakkaa, kun sen peruste on poistunut.</p>
Maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut: <i>Maksujen maksamatta jättämisellä voi olla vakavia seurauksia ja luoton saaminen voi vaikeutua.</i>	<p>Maksun viivästyessä luotonantajalta veloitetaan vuotuista viivästyskorkoa korkolain mukaisesti eräpäivästä maksupäivään. Viivästyskorko on kuitenkin aina vähintään yhtä suuri kuin velasta kulloinkin perittävä korko.</p> <p>Maksumuistutus viivästyneestä suorituksesta on 5,00 EUR/muistutus. Lisäksi luotonantajan ehtojen ja lain mukaan luotonantaja on velvollinen korvaamaan luotonantajalle muut saatavan perimisestä aiheutuvat hinnaston mukaiset perintäkulut. Perintäkulut muodostuvat kuluista ja palkkioista.</p>
	Jos luotonantaja on antanut perintäasian hoidettavaksi asianajajalle, perintätoimistolle tai muulle asiamiehelle, myös asiamiehen laskutus sisältyy perintäkuluihin.

Liite 5. Ostosrahan lainahakemus

Ostosraha.fi

Lainahakemus

TunnistauduTietojen syöttöTietojen tarkistusHakemus vastaanotettu

Henkilötiedot

Etunimi

Sukunimi

Siviilisääty

Henkilötunnus

Äidinkieli

valitse

valitse

Yhteystiedot

Osoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Tilinumero, jolle laina maksetaan

Sähköpostiosoite

Puhelin

Vahvista

Lainatiedot

Lainasumma

Takaisinmaksuaika

Kuukausierät

Yhteensä

10000 €

60 kk

60

316,93

19015,80

kpl

€

€

En hyväksy

Hyväksyn 3500 €, 96 kk

Mikäli OPR-Vakuus Oy ei myönnä hakemaani lainasummaa, hyväksyn myös pienemmän lainasumman.

Lainatiedot

Lainasumma

10000 €

▼

Takaisinmaksuaika

60 kk

▼

Kuukausierät

60

kpl

316,93

€

Yhteensä

19015,80

€

Mikäli OPR-Vakuus Oy ei myönnä hakemaani lainasummaa, hyväksyn myös pienemmän lainasumman.

☐ En hyväksy
 ☒ Hyväksyn 3500 €, 96 kk

Asuminen

Asumismuoto

Vuokralla

▼

Vuokra

€/kk

Taloudessa asuvien lukumäärä

1

▼

Huollettavien lukumäärä

0

▼

Omistatko vapaa-ajan-asunnon?

☐ En
 ☐ Kyllä

Henkilökohtaiset tulotiedot

Työsuhde

Vakituisen

▼

Työsuhteen alkupäivä

pp.kk.vvvv

Työpaikka

Asema

Työntekijä

▼

Kuukausittaiset tulot ennen veroja (bruttotulo)

€

Kuukausittaiset tulot verojen jälkeen (nettotulo)

€

Liitetiedosto (gif, jpg, png tai pdf-tiedosto)

Valitse tiedosto

Ei valittua tiedostoa

Henkilökohtaiset menotiedot

Omat kuukausittaiset kulut

€

Muiden kulutusluottojen kuukausikulut yhteensä

€

Muiden takausvastuiden kokonaismäärä

€

Muut tiedot

Lisätietoa

☐ Olen lukenut sekä tallentanut/tulostanut Ostosrahan lainaehdot, luottosopimusluonnoksen ja vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot ja hyväksyn ne kaikki sellaisenaan itseäni sitoviksi. Tämän lainahakemuksen perusteella lainantaja voi harkintansa mukaan myöntää myös kaikkia muita OPR-Vakuus Oy:n tarjoamia kuluttajaluottoja.

☐ Annan toimeksiannon luotonantajalle kerätä ja käsitellä muilta luotonantajilta saatavia tietoja aikaisemmista luotoistani luottihakemuksen käsittelyä varten. Annan suostumukseni sille, että luotonantajat luovuttavat näitä minua koskevia tietoja luotoistani. Näitä tietoja luotonantaja kysyy Suomen Asiakastieto Oy:n ylläpitämän teknisen kyselyjärjestelmän avulla järjestelmään osallistuvilta yhtiöiltä.

☐ En halua vastaanottaa Ostosraha-uutiskirjettä, joka sisältää tärkeitä palvelua koskevia muutoksia ja tarjouksia.

☐ Haluan valita sähköpostilaskun ilmoittamaani sähköpostiin.

Keskeytä

Jatka

Liite 6. Nordax Bankin lainahakemuksen hakemustiedot

Lainahakemus

Alku

Hakemustiedot

Rinnakkaishakija

Tarkista & Lähetä

Työsuhde*

Kuukausiansiot brutto*

Kuukausiansiot netto*

Työsuhde alkanut*

WWW

Asumismuoto*

Asumiskustannukset kuukaudessa

Siviilisääty*

Kotona asuvat lapset alle 18 v.

Lainat

Asuntolaina/Vakuudelliset lainat*

Lainasumma

Auto-/venelainat*

Lainasumma

Opintolaina*

Lainasumma

Luottokorttivelka*

Lainasumma

Muut lainat/Vakuudettomat lainat*

Lainasumma

SEURAAVA

Liite 7. SveaDirekt-luoton lainahakemus

HAE LAINAA - Direktlaina	
Lainasumma (€)	<input type="text"/>
Valitse takaisinmaksuaika	<input type="text" value="▼"/>
Lyhennysvapaat kuukaudet lainan alussa	<input type="text" value="ei"/> ▼
Kampanjakoodi	<input type="text"/>
Henkilötiedot	
Henkilötunnus	<input type="text"/>
Etunimi	<input type="text"/>
Sukunimi	<input type="text"/>
Yhteystiedot	
Osoite	<input type="text"/>
Postinumero	<input type="text"/>
Postitoimipaikka	<input type="text"/>
Puhelinnumero	<input type="text"/>
Sähköpostiosoite	<input type="text"/>

Työ ja koulutus

Bruttopalkka kuukaudessa (€)

Työsuhde

Työsuhde alkanut (vuosi)

Työsuhde alkanut (kuukausi)

Ammatti

Työnantaja

Koulutus

Asuminen

Asumismuoto

Perhetiedot

Siviilisääty

Samassa taloudessa asuvat lapset

Lainatiedot (Ilmoita vain oma osuutesi)

Asuntolainan määrä (€)

Auto-/venelainojen määrä (€)

Opintolainan määrä (€)

Maksatanko pois muita lainoja?

Poismaksettavien lainojen summa (€)

Pankkiyhteys

IBAN-tilinumero lainan ulosmaksua ja e-laskutusta varten

Tilin BIC-koodi lainan ulosmaksua ja e-laskutusta varten

Rinnakkaishakijan henkilötiedot

☐ Haluan lisätä rinnakkaishakijan

Jatka

Liite 8. Bank Norwegianin kulutusluottihakemus

Vaihe 1 > Vaihe 2 > Vaihe 3 > Hyväksy

Lainatieto

Lainasumma ?

Yhdistä lainasi

☐ Tulen käyttämään tämän lainan kokonaan tai osittain maksaakseni muita lainoja, luottokortteja tai osamaksuja muihin pankkeihin/rahoituslaitoksiin

Henkilötiedot

Henkilötunnus ?

Koko nimi ?

Sähköposti ?

Sähköposti uudelleen ?

Matkapuhelin ?

Haen yhdessä rinnakkaishakijan kanssa

☐ Kyllä ☒ Ei

Ottamalla rinnakkaishakijan mukaan hakemukseesi sinulla on suurempi mahdollisuus saada hakemasi laina. Tulet myös mahdollisesti saamaan paremman koron.

[Seuraava](#)

Vaihe 1 > **Vaihe 2** > Vaihe 3 > Hyväksy

Taloutta koskevat tiedot

Siviilisääty

Naimaton ▼

Asumismuoto

Valitse... ▼

Kansalaisuus

☐ Suomi ☐ Muu

Työsuhde

Valitse... ▼

Kuukausitulo ennen veroja ?

Minulla on pankkikortti

☐ Kyllä ☐ Ei

[Edellinen](#) [Seuraava](#)

Vaihe 1 > Vaihe 2 > **Vaihe 3** > Hyväksy

Velka - talouden kokonaisvelka

Asuntolaina ?

Opintolaina ?

Auto-/vene-/moottoripyörälaina ?

Muut vakuudettomat lainat ja luotot ?

Yhdistä lainasi

Kun yhdistät pienemmät lainasi yhdeksi lainaksi, saat useita etuja:

- Paremman kokonaiskuvan taloudestasi
- Pienemmät kuukausikulut
- Saat vain yhden laskun

Kuinka paljon lainasta käytetään muiden lainojen maksamiseen? ?

Edellinen

Seuraava

Vaihe 1 > Vaihe 2 > Vaihe 3 > **Hyväksy**

Lainatieto

Uusi laina 10.000 eur, josta 0 eur sisältää muiden lainojen maksamisen.

[Muokkaa lainasumma](#)

Henkilökohtainen tieto

Koko nimi: Henkilötunnus: Sähköposti:
Matkapuhelin:

Taloustiedot

Vuokra-asunto. Alempi toimihenkilö. Bruttokuukausitulot: 2.500.

Hyväksy

Hyväksyn että Bank Norwegian tarkistaa luottotietoni ja vahvistaa että antamani tiedot ovat oikein.

☐ Vakuutan, että olen lukenut ja hyväksynyt yllämainitun.

☐ Annan toimeksiannoksi Bank Norwegian As:lle kerätä ja käsitellä muilta luotonantajilta saatavia tietoja aikaisemmista luotoistani luottohakemuksen käsittelyä varten. Annan suostumukseni sille, että luotonantajat luovuttavat näitä minua koskevia tietoja luotoistani. Näitä tietoja Bank Norwegian As kysyy Suomen Asiakastieto Oy:n ylläpitämän teknisen kyselyjärjestelmän avulla järjestelmään osallistuvilta yhtiöiltä. Lisätietoja [täältä](#)

Edellinen

Seuraava